

POTREBNA JE PREDVSEM ČLOVEŠKA TOPLINA

DRAGO LEGIŠA

"Drama samote: dve smrti v nekaj urah". Tako se je glasil naslov v širini sedmih stolpcev članka, ki ga je prejšnji teden objavil tržaški italijanski dnevnik. Bralci so bili seznanjeni s pojavom, ki je značilen za sedanjo družbo, v Trstu pa še posebej pereč in aktualen.

V tako rekoč geometričnem zaporedju v današnjem času narašča število ljudi, ki zlasti v mestih živijo v popolni osamljenosti, z vsemi posledicami, ki so v zvezi s takšnim stanjem. Trst pa je verjetno primer zase. Poglejmo!

Po uradnih podatkih 34,5% družin s stalnim bivališčem v mestni občini sestavlja le en sam član. Govorimo torej o enočlanskih "družinah", ki so družine le anagrafsko, saj je prava družina najmanj dvočlanska (zakonski par z otroki ali brez njih). Takih oseb je v tržaški občini 36.974, v miljski 1.263, devinsko-nabrežinski 778, dolinski 514, zgoniški 153 in repentaborski 47. Povečini gre za osebe, ki jim je umrl mož oziroma žena. 44,8% teh ljudi - skoraj polovica, torej je starih nad 70 let.

Omenjeni dnevnik je hkrati poročal, da so v Trstu dan prej zabeležili dve samotni smrti. Stanovalec v nekem bloku je obvestil policijo, da iz sosednjega stanovanja neprijetno zaudarja; ko so gasilci in agenti vstopili v stanovanje, so našli mrtvega moškega, pristojni zdravnik pa je ugotovil, da je smrt nastopila pred tednom dni. V drugem primeru je šlo za samomor, a so tragični dogodek odkrili po zaslugi snažilke, ki se ji je zdelo sumljivo, da stanovalec ni odprl vrat, ko je pozvonila. Naj mimogrede omenimo, da sta oba rajnika imela priimka, ki sta zelo razširjena med našimi ljudmi na Primorskem (s tem, seveda, ni rečeno, da sta se svojega rodu tudi zavedala).

Dejstvo pa je, da sta ob svoji zadnji uri bila oba popolnoma sama; za enega se najmanj teden dni ni nihče zanimal, kajti na smrt je opozoril šele smrad razpadajočega trupla.

Res je: industrijska revolucija je povsod krepko spremenila način življenja. Kje so časi, ko je "stara kmečka družina", kot lepo piše zdravnik dr. Tone Kunstelj v knjižici "Vzljubimo otroke" (Katehetski center, Ljubljana 1992), živela skupaj v treh generacijah; s tem so imeli zagotovljeno preživljanje tako stari ljudje kot otroci... Skupno življenje treh rodov je pomenilo vzgojo v domačem okolju, prenos znanja in izkušenj, tradicije, vere, spoštovanja ostarelih, nego bolnikov... Z množično selitvijo v mesta pa so ljudi stlačili v majhna blokovska stanovanja, kjer ni prostora za babico, starši morajo v službo, z vrtni so težave..."

Danes pa ni pereč le problem "enočlanskih družin", to je ljudi, ki živijo sami, temveč starejših ljudi splošno, zlasti ko jih pestijo razne bolezni, so nepokretni itd. Takšni ljudje so marsikdaj v napoto tudi svojim najožjim sorodnikom (sinovom in hčeram), kar jim slednji ne samo pogosto dajejo čutiti, ampak se jih, zlasti ob nekaterih priložnostih, tudi skušajo znebiti. Tako se dogaja, da so bolnice ob velikih praznikih, ob dopustih oziroma poletnih počitnicah prekomerno zasedene, med bolniki pa so starejši pacienti v večini.

STRAN 3

SLOVENIJA V EVROPSKO IN V ATLANTSKO ZVEZO, ČIMPREJ!

EGIDIJ VRŠAJ

**Zakaj čimprej? Za stabilnost meja in za stabilnost
demokracij v okviru evro-atlantke integracije!**

Republika Slovenija ima - kot "vrata Srednje Evrope" - važen geostrateški položaj ter je izpostavljena z vzhoda in z zahoda izsiljevanju "postfašizma", kot se sam imenuje. Izsiljevanje se vampiri tudi zaradi strankarskih preprirov v Sloveniji, ker pet let po osamosvojitvi še vedno ni zgrajen narodni konsenz v zunanji politiki.

V ospredju slovenske zunanje politike stas sedaj zlasti dva problema:

1. Slovenija - Italija: vrnitev ali odškodnina za ezulske nepremičnine v bivši coni "B" Svobodnega tržaškega ozemlja.

2. Slovenija - Hrvatska: pripadnost celotnega Piranskega zaliva, brez katerega Slovenija - čeprav obmorska država - nima svobodnega dostopa na odprto morje, ker je blokirana med italijanskim in hrvaškim morjem.

SLOVENIJA IN ITALIJA

Leta 1992 je Slovenija po diplomatski praksi obvestila Italijo, da prevzema nasledstvo italijansko-jugoslovanških pogodb (okrog 50 pogodb). Italija je to dejstvo - po diplomatski praksi - vzela na znanje ter je sporazum pričel veljati 1. avgusta 1992. Spisek pogodb je bil objavljen tako v Uradnem listu Republike Italije kot v

Uradnem listu Republike Slovenije (11/92 in 40/92).

PACTA SUNT SERVANDA!

Naj bo dovoljeno navesti predvsem pogodbe, ki se tičejo politično-gospodarske kooperacije, narodnih manjšin in ezulskih nepremičnin:

- Mirovna pogodba z Italijo, ki je bila podpisana v Parizu 10.2.1947 in je pričela veljati 15.9.1947.

- Sporazum, podpisan v Beogradu 18.12.1954 o dokončni ureditvi vseh vzajemnih obveznosti gospodarsko-finančnega značaja, ki izhajajo iz Mirovne pogodbe (npr. vojna odškodnina Italije).

- Londonska spomenica o soglasju ter priloženi Posebni statut z dne 5.10.1954; ta mednarodni dogovor je razdelil Svobodno tržaško ozemlje, obljubil v Trstu svobodno pristanišče za zaledje

ter zagotovil zaščito narodnih manjšin.

- Dogovori v Osimu 10.11.1975 z 10 prilogami, predvsem pogodba o meji in sporazum o gospodarskem sodelovanju. Zapisano je, da mora notranja zakonodaja obeh držav nuditi zaščito narodnih manjšin vsaj na ravni zapadle Londonske spomenice.

- Rimska pogodba 18.2.1983 o dokončni ureditvi vseh vzajemnih obveznosti iz 4. člena Osimske pogodbe; Jugoslavija plača odškodnino 110 milijonov dolarjev za ezulske nepremičnine v bivši coni "B" Svobodnega tržaškega ozemlja.

- Sporazuma, podpisana v Rimu 31.3.1955 o krajevnih izmenjavah med obmejnimi področji Trst in Buje-Koper-Sežana-Nova Gorica ter Gorica-Videm in Sežana-Nova Gorica-Tolmin,

- Sporazum, podpisan v Vidmu 15.5.1982 o osebnem prometu ter o kopenskih in pomorskih prevozih med obmejnimi področji.

- Pogodba, podpisana v Rimu 28.11.1964 o gospodarskem, industrijskem in tehničnem sodelovanju.

Evropska zveza podpisuje sporazume o zunanji trgovini za vse države članice; zaradi tega naj spomnimo tudi na naslednje tri pogodbe:

- Pogodba o preferenčni gospodarski in finančni kooperaciji Jugoslavije z Evropsko skupnostjo; pogodba je bila podpisana 2.4.1980 v Beogradu, a jo je seveda zgodovina preživela.

- Pogodba o gospodarski kooperaciji in trgovini, o financah in o tranzitnem prometu, katero sta Slovenija in Evropska skupnost podpisali 5.4.1993. Prometni sporazum bo veljal dalje tudi po ratifikaciji pogodbe o asociaciji ali pridružitvi.

- Pogodbo o pridružitvi (asociaciji) ali "evropski sporazum" sta Slovenija in Evropska zveza podpisali 10.6.1996 v Luksemburgu ter sta s "pridružitvijo" na višji ravni zamenjali "kooperacijo" na nižji ravni. Do ratifikacije v parlamentih 15 držav članic in Slovenije ter v evropskem parlamentu - baje pred koncem prihodnjega leta - bo veljal od 1.1.1997 dalje t.i. "vmesni sporazum" ("Interim").

Slovenija je 10.6.1996 tudi vložila prošnjo za polnopravno članstvo v Evropski zvezi, kar pa je že stvar začetka prihodnjega tisočletja, morda leta 2001 ali 2002.

STRAN 2

02 Miro Oppelt
V ZNAMENJU VELIKE RUSIJE

MORALNO IN

GMOTNO

PODPRIMO

IZREDNO

POMEMBNO DELO

SKLADA MITJA ČUK!

03 intervju
JELKA CVELBAR

04 Janko Jež
RAZMIŠLJANJE OB GORIŠKI SINODI

05 Marcel Petkovšek
POTOVANJE NA GRŠKE OTOKE

06 Alessio Stasi
STARA IN NOVA ŠOLA

06 Jurij Paljk
PESNIKA GLASBE KRASA

08 Ivan Žerjal
INTERVJU: DR. PETER MOČNIK

11 DD
GORIŠKA ŠOLA: NE VEČ GOLIH OBLJUB

12 Erika Jazbar
POSTAJA TOPOLOVE VABI

13 M.D.
REFERENDUMI V SLOVENIJI

14 Davorin Devetak
TRST - TURISTIČNO MESTO

SVET OKROG NAS

V ZNAMENJU VELIKE RUSIJE

MIRO OPPELT

Na ruskih predsedniških volitvah je Borisu Jelcinu uspel veliki podvig potrditve predsedstva države. Zmagala je zavzetost za stabilnost, saj bi pretresi v sedanjem razvojnem položaju le poslabšali anarhijo in nered prehodnega obdobja, še bolj ošibili državo, odprli pot v neznanu. Zmagal je spretni Jelcinov vpoklic Lebeda in bolj ali manj upravičen strah povratka v preteklost ob zmagi Zjuganovovih komunistov. Velikega pomena za Jelcinov uspeh je bil seveda tudi monopol nad občili. Zmagovita karta pa je bil vsekakor Lebed v znamenju vrnitve k redu, dviga iz ponižanja in ruskega vstajenja. Jelcin je ob udeležbi 67 odstotkov upravičencev prejel 54 odstotkov glasov, nad 13 odstotkov več kot tekmelec Zjuganov. Takoj je izjavil, da je zmagala ena sama Rusija ter da ni zmagovalcev in poražencev. Zjuganov je izid sprejel brez večjih polemik, saj je Jelcin pri podelitvi novega mandata za sestavo vlade Černomirdinu navedel možnost imenovanja komunističnih ministrov. Oblikuje se torej nekakšna velika koalicija. Neznanko predstavlja še vedno, kakšen bo dejanski vpliv Le-

beda. Černomirdin je v kali zatrl poskus Lebedeva, da bi ga Jelcin z odlokom imenoval za podpredsednika, češ da ustava tega ne predvideva. Černomirdin je tudi jasno podčrtal svoje pristojnosti pri sestavi vlade. Lebed pa je poudaril, da mora sam potrditi izbire za varnostne resorje.

Veliki lobi izvozne industrije s Černomirdinom na čelu bo skušal usmeriti Lebeda na boj proti mafijam in reševanju čečenskega vprašanja ter ga držati izven vpliva na gospodarske vzvode. Odpira se v bistvu novo prehodno obdobje v pričakovanju Jelcinovega nasledstva ob potrjenem kolebajočem zdravstvenem stanju ruskega predsednika. Če se izključi možnost kakega udara v magmatičnem stanju ruske stvarnosti, bodo nove predsedniške volitve v Rusiji verjetno pred iztekom novega Jelcinovega mandata. Na kandidaturu se pripravlja tudi Černomirdin. Jelcin vidi v Lebedu svojega naslednika ob izteku mandata, vsaj tako je izjavljal. Med Lebedom in Zjuganovom se torej odpira dejanska tekma, če se bo Lebed izognil omejevalnim poskusom aparata. Javlinski meni, da se bodo komunisti še okrepili. Adut za njihovo uveljavitev pa bi predstavljal umik Zjuganova iz neposredne predsedniške tekme z imenovanjem Medvedeva ali kakega drugega nekdanjega disidenta za predsedniškega kandidata.

BOSTA KARADŽIČ IN MLADIČ ARETIRANA?

SAŠA RUDOLF

Točno pred letom dni je vojska bosanskih Srbov po nekajtedenskem obleganju vdrla v Srebrenico, ki so jo nekaj dni prej zapustili še zadnji oddelki modrih čelad, čeprav so mestece Združeni narodi proglasili za varovano območje. Četudi se je že takoj po zavzetju govorilo o grozodejstvih in množičnih pokolih in je ameriška obveščevalna služba CIA s satelitskim posnetkom dokazala obstoj skupnih grobišč, so podrobnosti prišle na dan šele med razpravo na haaškem mednarodnem sodišču.

Srebrenica je imela nekaj manj kot 40 tisoč prebivalcev, tik pred ofenzivo bosanskih Srbov se je število prebivalstva povečalo, saj so se v mestece zatekli prebivalci bližnjih vasi. Računajo, da je med begom izginilo nad

8.000 ljudi, večino so pobili zavojevalci. Priče so povedale, da je množičnim pomorom prisostvoval general Mladič, ki ga skupno s političnim voditeljem Karadžičem obtožujejo genocida in zločinov nad človeštvom. Kljub temu so Karadžiča potrdili za voditelja Srbske demokratske stranke, ki je na oblasti na Palah. Odpovedal se je sicer predsedstvu samozvane Republike srbske, vendar kot predsednik vladajoče stranke praktično daje smernice celotni politiki bosanskih Srbov. Mednarodni diplomaciji je sicer uspelo preprečiti Karadžičevo kandidaturu na septembrskih volitvah, toda sarajevski psihiater ostaja na svobodi, kar predstavlja kršitev daytonskih sporazumov.

S 1. STRANI

SLOVENIJA V EVROPSKO IN V ATLANTSKO ZVEZO, ČIMPREJ!

EZULSKE NEPREMIČNINE

Problem ezulskih nepremičnin ureja - kot rečeno - Rimska pogodba, katero sta Italija in Jugoslavija podpisali 18.2.1983 na podlagi 4. člena Osimske pogodbe. Rimska pogodba vsebuje dva sporazuma:

- Prvi sporazum je potrdil izvajanje prejšnjega dogovora z dne 3. julija 1965 in je bil določen seznam 500 nepremičnin na jugoslovanskem ozemlju, za katere so italijanski upravičenci spet dobili prosto razpolaganje.

- Z drugim sporazumom se je jugoslovanska vlada obvezala plačati odškodnino 110 milijonov dolarjev in poleg tega je bil določen seznam 179 nepremičnin v bivši coni "B", za katere so italijanski upravičenci dobili prosto razpolaganje.

Okrog 2.000 ezulov pa je dobilo nepremičnine v slovenski Istri preko dedovanja, kar slovenska Ustava (člen 68) dovoljuje tudi tujim dr-

žavljanom na podlagi recipročnosti.

V družbeni lasti, to je prosto razpoložljivih, je baje še okrog 300 ezulskih nepremičnin (stavbe in zemljišča).

Ezuli - katere hujskajo "postfašisti" - so razdeljeni glede alternative: vrnitev ali odškodnina. V primeru vrnitve preostalih razpoložljivih nepremičnin bi bilo seveda treba zadevno vsoto odšteti od odškodnine 110 milijonov dolarjev, določene v Rimski pogodbi.

Bivši predsednik združenja *Associazione comunità istriane Ruggero Rovatti* je postavil dva predloga:

- Italijanski parlament naj odobri zakon o pravnih in dokončni odškodnini ezulom ("Proposta di legge di indennizzo equo e definitivo"). Vrednost nepremičnin naj bi pomnožili s koeficientom 2.300 v primeri z letom 1938; leta 1985 je bil odobren samo koeficient 200.

- Ponovno je treba odpreti seznam "prosto razpoložljivih nepremičnin", kar ustreza mehanizmu Rimske pogodbe.

Berlusconijska vlada je zahtevala vrnitev ezulskih nepremičnin ter je odklanjala odškodnino, predvideno po Rimski pogodbi. Zaradi tega Slovenija polaga letne obroke odškodnine pri *Dresdner banki* v Luksemburgu, doslej 27 milijonov dolarjev ali skoraj polovico svojega deleža. Jugoslavija je že plačala dva od 13 letnih obrokov (1990 in 1991). Slovenija bo plačala preostalih 62% in Hrvatska 38% po slovensko-hrvatskem dogovoru, katerega sta prav te dni potrdila ministra Thaler in Granič.

V Oglejskem dokumentu (10.10.1994) je italijanska delegacija zahtevala za italijanske državljane prednostno pravico ("prelazione") za nakup nepremičnin v Sloveniji. Slovenska vlada je to italijansko zahtevo zavrnila kot kršitev evropske zakonodaje. Člen 67 ustanovne pogodbe Evropske skupnosti ter tudi pogodba v Maastrichtu namreč odločno prepovedujeta vsako

diskriminacijo med evropskimi državljani.

Italijanski veto je nato blokiral za več kot poldrugo leto pridružitve Slovenije k Evropski zvezi. Končno so vendarle pogodbo o pridružitvi podpisali 10.6.1996, ker sta Prodijska in slovenska vlada sprejeli "Solanov kompromis", ki se imenuje po bivšem zunanjem ministru Španije in sedanjem glavnem tajniku Atlantske zveze.

Po "Solanovem kompromisu" bodo tujci - takoj po začetku veljave pogodbe o pridružitvi - lahko kupovali nepremičnine v Sloveniji, če so že bivali v državi nepretrgoma tri leta. Nakupna pravica pa ne bo veljala samo za italijanske državljane, marveč za vse državljane Evropske zveze, in torej ni diskriminacije. Drugim evropskim državljanom - brez tega triletnega bivanja - bo

nakup dovoljen štiri leta po uveljavitvi pridružitvene pogodbe.

V ta namen bo treba spremeniti člen 68 slovenske ustave, ki prepoveduje prodajo zemlje tujcem. Vendar pa bo število kupoprodaj odvisno od samih slovenskih državljanov, če bodo hoteli prodajati!

KONEC PRIHODNIJČ

DEMOKRATIČNE VOLITVE EDINA VSTOPNICA V PRIHODNOST

JANEZ POVŠE

Volitve v Mostarju, jeseni volitve v Sarajevu, po letu 1989 demokratične volitve v takorekoč vseh deželah povojnega real-socialističnega sveta, vse to govori o dejstvu, da je takšen način izbiranja predstavnikov, parlamentov in vlad nepogrešljiv dejavnik političnega življenja v novem času. Znano je, da je novo obdobje takorekoč bliskovito nadomestilo enostrankarske oz. enopartijske družbe z resnično demokracijo, ki seveda nikdar ni enostrankarska oz. enopartijska. Ne glede na možnost, da demokratične volitve ponovno podelijo osrednjo moč nekdanjim nosilcem oblasti, ni mogoče trditi, da ne opravljajo svoje naloge. Demokratične volitve preprosto uzakonijo stanje v določeni državi, ničesar ne vsiljujejo, pač pa upoštevajo voljo ljudi, ki lahko izbirajo po svoji vesti in presoji.

Brez demokratičnih volitev si je nemogoče predstavljati odprto družbo novega časa, zaradi tega ni čudno, da tako imenovane zaprte družbe demokratične volitve odklanjajo ali z njimi zavlačujejo. Na ta način se je v svetu ohranilo nekaj držav z enopartijsko ureditvijo. Pri vsem tem je jasno, kako so se v luči stopnjevanje demokracije znašle v težkem položaju manjšine, ki predstavljajo posebej v nastajajoči novi Evropi izjemno važno "vmesno" območje med svojimi nacionalnimi državami. To velja še posebej za

tiste med njimi, ki v povojnem obdobju niso bile narodnostno organizirane, pač pa razcepljene po t.i. ideološkem načelu. Lep primer je ravno naša manjšina, katere del se politično prepoznava v narodnostni stranki, drugi del pa v strankah večinskega naroda. Tovrstna razcepljenost v novem času manjšini ne omogoča nobenih trdnih perspektiv, ker je pač le narodnost tisto skupno omizje, ki lahko poveže različne politične in človeške izkušnje. Razcepljenost nadalje onemogoča, da bi manjšina na vseh potrebnih ravneh uveljavljala skupno voljo ter skupno načrtovala svoj razvoj in prihodnost. Nov čas je za zahtevami resnične demokracije zelo krut, saj zahteva dosledno vzpostavitev narodnostnih skupnosti, v kolikor pa do tega ne pride, sledi njihova ošibitev. In do manjkajoče vzpostavitve lahko pride le s pomočjo demokratičnih volitev. Ob tem je treba pripomniti, da je bilo v našem prostoru mogoče zaslediti toliko izrečenih in napisanih dvomov v umestnost demokratičnih volitev znotraj manjšine, da ne bi smeli ostati ob tem dejstvu ravnodušni. Takorekoč v brk vsemu, kar se po svetu dogaja oz. se je dogodilo, je bilo mogoče med našo manjšino slišati in brati takšna mnenja vplivnega dela naših rojakov, ki na vse mogoče načine dokazujejo, kako demokratične volitve znotraj manjšine niso možne, niso potrebne, saj se sploh ne ve, čemu naj bi služile. Bilo bi prav, da bi mameje in tehtneje opredelili svoje stanje in spreminjenem in spreminjajočem svetu. Brez ustreznih strnitve svojih vrst in prepoznanja skupne manjšinske volje verjetno nimamo prave prihodnosti, odpori zoper lastno demokratično izbiro svojih predstavnikov pa tudi ne morejo biti plodni.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / JELKA CVELBAR

SKLAD MITJA ČUK NEPOGREŠLJIVA USTANOVA

MARKO TAVČAR

Sklad Mitja Čuk je v našem prostoru ustanova, ki jo vsaj po imenu vsi poznajo, ne vem pa, če so vsem znane vse pobude in dejavnosti, ki jih je Sklad opravil oz. za katere Sklad skrbi. Bi jih opisali?

Skladova temeljna skrb je, da pomaga otrokom: slovenskim otrokom v Furlaniji-Juljski krajini. Sklad Mitja Čuk nastopi takrat, ko se pojavijo težave v razvoju in življenju teh otrok. Zaradi tega se skušamo sproti odzivati potrebam, kakor se nam kažejo na osnovi opozoril specifičnih delavcev na terenu, vzgojiteljev in staršev.

Pred dvema letoma smo obhajali petnajsto obletnico našega delovanja. Delo je bilo naporno, vendar nam daje veliko zadovoljenje zavest o pomembnosti tega, kar smo dosegli s svojimi sodelavci, prijatelji in podporniki. To nam daje moč, da vztrajamo v našem okolju, za katerega vemo, da mu niso gibalo priznanja in pohvale, marveč prej kaj drugega...

Nekatere dejavnosti so postale stalne. Mednje bi na prvo mesto uvrstila svetovalnico za vzgojne in razvojne probleme otrok. Ta deluje na Opčinah. V njenem okviru nudijo svojo pomoč otrokom, družinam, učiteljem in profesorjem psihologi, logoped in specialni pedagogi. Nazadnje se je zaradi velike potrebe predvsem zelo razširilo logopedsko delo. Čez leto deluje vzgojnoizobraževalno središče: v njem potekajo pošolske dejavnosti, pomoč šibkejšim učencem in dijakom, razumevanje in pomoč pri domačih nalogah otrokom, ki so zaradi najrazličnejših razlogov vzgojno zanemarjeni. Naši vzgojitelji gojijo tudi posebno vez s šolo s tem, da zahajajo na govorilne ure s profesorji in se vsestransko zanimajo za otroka, ki jim je bil zaupan.

Posebna skrb velja za otroke, ki so moteni v razvoju zaradi različnih hib. Poleg tega, da se ti pri Skladu zastonj udeležujejo pobud, jim z ozirom na prošnje in želje staršev skušamo pomagati oz. olajšati njihovo pot v življenje.

Posebej za fizično ali psihično prizadete otroke, ki ne spadajo več v šoloobve-

skrbi, da stečejo načrtovane dejavnosti?

Poletna središča potekajo skozi vse poletje. Delo je dvojno: lani smo poskusno začeli z obliko dnevnega poletnega varstva, pri kateri se otrok vrne domov na kosilo in je z našimi vzgojiteljicami-animatorkami le dopoldne. To bomo nadaljevali tudi letos. Sicer pa bo v avgustu dva tedna na Opčinah in dva na Proseku delovalo tudi celodnevno poletno središče (z njim imamo že trinajstletne izkušnje) s kosilom. Vsa ta središča so načrtovana za sto otrok. Nudimo jim na sproščen način gibalno, glasbeno in jezikovno vzgojo. Pripravljamo razne tečaje: likovni, fotografski, računalniški itd. Skupine štejejo največ po deset otrok - če so zelo majhni, še celo manj - in za vsako skupino je odgovorna ena vzgojiteljica, ki dobi po potrebi še mladega pomagača ali pomagačico. Včasih - recimo, ko gredo na kopanje - prosimo za pomoč zaradi varnosti tudi nekatere starše, predvsem zato, ker obiskujejo poletna središča predvsem zelo majhni otroci.

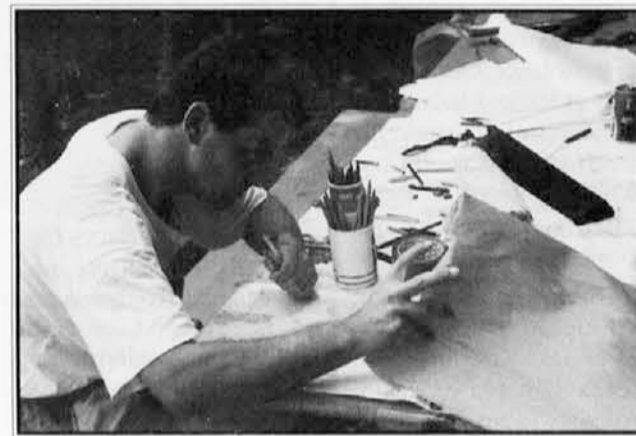
Kako se Sklad vzdržuje in kaj lahko naredi človek, ki bi mu rad pomagal?

Za nekatere naše dejavnosti morajo uporabniki delno prispevati: recimo Poletno središče ni zastoj (razen za prizadete otroke in za tiste, ki naslovijo na Sklad štiski) - toda če bi Sklad deloval trgovsko (z dobičkom), bi bila vpisnina še enkrat višja. Isto velja za svetovalnico ali za druge servise, vključno s popoldanskimi lekcijami, za katere se staršem vsekakor nabere znatna vsota, če otroci pogosto obiskujejo lekcije. S tem v zvezi moram poudariti, da imajo starši v neugodnem ekonomskem stanju pravico do občinskega denarnega dodatka v ta namen. Nikakor pa Sklad ne deluje po načelu, da "od nezadovoljnih ne zahteva plačila" - kakor npr. Postalmarket - čeprav nekateri starši Skladu niso plačali popoldanskih lekcij, ker njihov otrok ni izdelal.

Seveda bi bilo lepo, ko bi se Sklad lahko vzdrževal s pomočjo poštvalnih ljudi, ki bi sodelovali brezplačno. Resnično so tudi taki in vsem se tudi s temi vrsticami lepo zahvaljujemo: nekateri so pri naših pobudah dejavni, drugi nas podpirajo moralno, tretji redno

obiskujejo naše prireditve in s tem potrjujejo naše izbire.

Ustanova, kakršna je Sklad Mitja Čuk, pa žal ne more mimo tega, da ne bi potrebovala za svoje delovanje tudi finančnih sredstev. Tista, ki jih prejemo, so sicer v primerjavi z nekaterimi "domaćimi kolosi" neznatna, zato ustvarjajo našemu upravnemu odboru nemalo preglavic in skrbi predvsem zaradi tega, ker je stopnja odgovornosti za to, kar delamo, zelo visoka.

Gojencev vzgojno zaposlitvenega središča Mitja Čuk pri risanju

Za svoje vzdrževanje skrbi torej predvsem Sklad sam z lastnimi sredstvi, ki izhajajo predvsem iz prostovoljnih darov in prispevkov naših ljudi in iz nepretiranih iztržkov nekaterih pobud.

Na osnovi obstoječih zakonov za ustanove, ki se ukvarjajo s handicapiranimi osebami, in tistega za obmejna področja, prejemo nekatere deželne prispevke. Prelahko se včasih nekaterim zarezče, saj Sklad ni potreben pomoči, saj tako in tako prejema deželne prispevke - morda bi o tej svoji negativni propagandi dvakrat premislili, ko bi vedeli, da se sučejo ti prispevki v višini 30 do 40%, kakor da bi šlo za normalno komercialno ali obrtniško dejavnost, ki bo s pomočjo take finančne spodbude lažje zvozila prodajno dejavnost ali usluge. Kot neprofitna ustanova pa moramo skrbeti za to, da pokrijemo 70 oz. 60 odstotni primanjkljaj, ne da bi doslej lahko računali na kakršnokoli posredno ali neposredno pomoč iz Slovenije. Nič boljše ni z ekonomsko situacijo v Vzgojno-zaposlitvenem središču, ki deluje na osnovi konvencije s tržaško občino, ta pa doslej (od l. 1988) vsote ni revalutirala, čeprav plače stalno nastavljenih vzgojiteljev redno rastejo na osnovi vsedrjavne delovne pogodbe in prav tako rastejo stroški za preživljanje (tudi re-

fekcija in prevoz naših gojencev). O tem, da smo za opremo prejeli davnega l. 1988 trideset milijonov in za tem nič več, bi raje ne govorila, kajti vsakič me to dejstvo spominja na nemoč, da bi našim gojencem uredili primerne delavnice za delovno usposabljanje.

Skladu Mitja Čuk zato vsakdo lahko pomaga: predvsem tako, da se zanima za njegovo delo, ali tako, da iz prve roke spozna prizadevanje, cilje in namen Sklada.

Mnogi nam namreč le od daleč namigujejo, kaj bi lahko storili, da bi izboljšali delovanje Sklada, h komu

Pred leti, ko so bili časi, ki smo jih doživljali, povsem pionirski, je bilo z nekega zornega kota za Sklad laže. Prvi smo takrat javno pokazali na potrebe najbolj šibkih članov naše družbe. Tedaj še ni bilo raznih specifičnih krajevnih zdravstvenih služb, pa tudi posebnih zakonov ni bilo še, ki bi financirali dejavnosti javnih in zasebnih ustanov, ki se ukvarjajo s prizadetimi. Pri Skladu si nismo postavljali veliko vprašanj s tem v zvezi - na svoji koži smo doživeli stisko, kazala se je potreba, še drugi ljudje so bili v stiski in zato smo zavihali rokave in začeli delati. Danes je situacija drugačna: dejavnosti za pomoč prizadetim so financirane in pojavila se je vsesplošna želja po ustanavljanju organizacij za prizadete.

Mislím, da ima Sklad v tržaškem prostoru, kot tudi v goriškem in videmskem, neko svoje ustaljeno mesto zaradi zanesljivosti in odgovornosti, ki sta zanj značilni. Žal pa je še vse preveč ljudi, ki se ne poslužujejo uslug Sklada, ker se bojijo, da bi svoje otroke okužili s prizadetostjo. Tem bi rada zagotovila, da so izvedenci že zdavnaj ugotovili, da prizadetosti ne prenašajo niti virus niti ne vem kateri bacili.

S 1. STRANI

**POTREBNA JE
PREDSSEM...**

Prav je, da zlasti na začetku poletnih počitnic o teh hudih problemih tako mladi kot stari, zdravi ljudje kdaj razmišljamo in po svojih močeh nekaj stvarnega prispevamo k njihovem reševanju ali vsaj omiljevanju. Mnogokrat so dovolj prijazna beseda, diskreten obisk, telefonski klic, prijateljsko pismo; marsikdo pa lahko tudi pomaga z denarnim prispevkom, z delom v dobrodelnih organizacijah itd.

Zelo pa se moti, kdor misli, da morajo in morejo omenjene probleme reševati le javne institucije na raznih ravneh (občinski, pokrajinski, deželni, državni). Te ustanove imajo gotovo velike odgovornosti in dolžnosti, a je njihovo delo praviloma birokratsko hladno, medtem ko potrebujejo ljudje v samoti in betežni starčki predvsem toplino; to pa lahko daje le človeška duša.

3

ČETRTEK
11. JULIJA
1996

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVH UČENCEV (27.)

ZVONE ŠTRUBELJ

ALI JE V CERKVI MOŽNA DEMOKRACIJA?

To vprašanje si večkrat zastavljajo vsi, ki resno razmišljajo o vlogi Cerkve in njenem poslanstvu. Na tako zastavljeno vprašanje je težko odgovoriti. Odgovor bomo razčlenili v dva dela.

Najprej: ne, v Cerkvi ni demokracije v pravem pomenu besede. Hierarhična struktura v Cerkvi jasno določa vodstveno vlogo škofov s papežem na čelu in njihov odnos do laikov, to je, vseh vernikov, ki niso nosilci vodstvenih služb. V tem se Cerkev naslanja na nepretgano tradicijo dvajsetih stoletij in vidi v zboru dvanajstih apostolov utemeljitev svoje hierarhične strukture. Prav zaradi te neizpodbitne predpostavke katoliška Cerkev ne more prevzeti civilnega modela svoje ureditve, torej demokratičnega vodenja. Hierarhične strukture Cerkve ni mogoče reformirati, trdi katoliška teologija, saj je po principu božjepravna. To ji tudi zagotavlja trdnost in kredibilnost. Zgodovinske oblike civilnega vodenja ne morejo biti za Cerkev normativne. To bi jo oddaljilo od njene narave. Vemo, da je to trdna pozicija katoliške Cerkve, ki pa seveda odgovorne za oblast (klerike) ločuje od laikov. Marsikdo se danes sprašuje, ali je ta opcija najboljša in Cerkvi zares potrebna. V popolnoma spremenjeni, demokratični civilni družbi je prav, da Cerkev ostane edina trdno strukturirana hierarhična družba?

Obstaja možnost demokratične, enakopravne soudeležbe vseh članov, tako klerikov kot laikov, pri urejanju in vodenju Cerkve? Da! Krst je temelj krščanskega polnopravnega državljanstva v Cerkvi. Koncilski in pokoncilski teološki razmišljanja so ovrednotila zakrament svetega krsta in tako tudi na neki novi način opredelila odnos med vodstveno službo in laiki v Cerkvi. V tem smislu lahko govorimo o demokratičnem, enakopravnem modelu v Cerkvi. Krst kot temelj krščanskega polnopravnega državljanstva v Cerkvi podeljujemo dečkom in deklicam brez razlike. Že v izhodišču torej ne obstaja kakšna kvalitativna razlika med moškimi in ženskami, ki bi vnaprej opredeljevala privilegirano enega ali drugega spola. Zakrament svetega krsta podeli vsakemu, ki je krščen "v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha", trojno dostojanstvo: kraljevsko, preroško in duhovniško službo. S tem trojnim poslanstvom je vsak kristjan deležen Kristusovega poslanstva in torej enakopravno soudeležen pri urejanju in vodenju Cerkve. Prav v tej nesporni kvalifikaciji osnovnega dostojanstva vsakega kristjana lahko uvidimo možnosti bodočega razvoja ekleziologije, ki si jih danes ne upamo niti misliti, dasiravno so biblično in zato - kot posledica - teološko možne in v 2. Vatikanskem koncilu v jedru že nakazane. V tem pogledu je Cerkev vsaj "virtualno" bolj demokratična od vseh oblik do sedaj uresničene demokracije. Recimo, da Cerkev hrani v svojem duhovnem izročilu, tako kot školjka, ki skriva v sebi biser, idealno obliko polnopravnega - in v tem smislu demokratičnega - urejanja medčloveških odnosov.

Zakaj v Cerkvi večkrat tega ni mogoče videti? Zakaj večkrat daje vtis zaprte in težko dostopne strukture? O tem se bomo razgovorili prihodnjic in s tem nadaljevali niz naših razmišljanj, nakazanih v zadnjih dveh prispevkih.

Albanska TV oddajala film o Mariji

Z združenimi močmi so pripravili film po Mariji, *Materi dobrega sveta*. Pod tem imenom Albanci namreč poznajo podobo Matere božje, zavetnice Albanije. Ta podoba se danes hrani v svetišču v Genazzanu blizu Rima, kamor so jo - tako trdi stara legenda - prenesli angeli iz Skadra, ko so tja pridrli Turki leta 1467; na ta način so rešili podobo.

O tej podobi in njeni preteklosti so pripravili film, ki traja eno uro. Film je oddajala tudi državna albanska televizija. Kako se je ob tem počutil v grobu Enver Hodža, ki je proglasil Albanijo za prvo ateistično državo na svetu?

Dobro poznana revija je mesečnik z največjo naklado v Sloveniji in je iz leta v leto bolj dopadljiv, saj uredniki zelo dobro skrbijo za njegovo grafično podobo. V poplavi novih slovenskih revij ostaja Ognjišče revija, ki dejansko nima nobene konkurence, saj se ji je s časom posrečilo ustvariti tak način nagovarjanja mladih bralcev, kakršnega v Sloveniji drugi mesečniki nimajo.

Če pogledamo Ognjišče in ga prelistamo, vidimo, da je recept za revijo v bistvu zelo preprost: žepni format, dopadljiva grafična podoba, odgovori mladim na njihove težave, veliko pristne slovenske kulture, o kateri se piše nevsiljivo, a vseeno zelo dobro, nekaj intervjujev, barvne fotografije mladih in narave, nekaj molitev in drobci za razmišljanje, knjige za branje, pri vsem tem pa se ne pozabi na ostarele in trpeče; tudi za misijone in življenje Cerkve se vedno najde prostor.

Morda zveni cinično, če tako naštevamo, a bi radi samo povedali, da odlika Ognjišča ni v tem, kaj piše, ampak v tem, kako mlade nagovarja, torej kako piše. Tako glavni urednik Franc Bole, ki je v slovenskem časnikarstvu že legenda, kot tudi njegov stanovski kolega Silvester Čuk, katerega kulturne rubrike so gotovo najboljše na Slovenskem - boljše in bolj brane rubrike o knjigah, kot je njegova *Priporočamo, berite!*, na Slovenskem preprosto ni! - in njuni mladi sodelavci, posebno mladi in obetavni Primož Krečič, pišejo revijo, ki jo vsakdo zelo rad bere. Ko pišem *vsakdo*, mislim dejansko na vsakega slovenskega bralca, ki lahko v Ognjišču zares veliko odnese, pa naj gre samo za drobno informacijo kot tudi za razmišljanje, molitve, reportaže, prebliske.

Ta "*variatio delecta*" revije Ognjišče je njena najboljše izkaznica in tudi zmagoviti konj. Ognjišče je zares informativni in formativni mesečnik. Ko govorim

JULIJSKA ŠTEVILKA OGNJIŠČA

Tik pred poletnimi počitnicami je izšla julijska številka slovenske mladinske revije Ognjišče.

Posnetek iz Ognjišča: smarnični venec za rojstni dan

o formativnem mesečniku, mislim predvsem na vzgojni pomen verskega mesečnika, ki ni zanemarljiv, saj Ognjišče zares pomaga vzgajati tisoče mladih Slovencev. Za razliko od drugih slovenskih mesečnikov in tednikov, ki so namenjeni mladim in pišejo o svetu, ki ga ni, se pravi o filmskih zvezdah, rockovskih idolih, bogastvu in bogati *daj-dam* družbi, ima Ognjišče vedno svojo pokončno in do mladega bralca pošteno držo, ki se je izkazala za pravilno, saj mu ne prodaja sanj in namišljenega, umetnega sveta. Zelo vredno je tudi dejstvo, da se Ognjišče ne pusti vpletati v največkrat

nizke in umazane slovenske politične igre, ki so kratkoročno lahko dobre, dolgoročno pa se vedno izkažejo za porazne in negativno vplivajo tudi na krog bralcev.

Zato trdim, da je danes Ognjišče najboljšo versko glasilo v Sloveniji, saj mu uspe združevati ljubezen do vsega slovenskega s plemenito versko vsebino in tudi času primerno vzgojo. Od vedno ima Ognjišče svojo trdno in pravo uredniško linijo, ki v vseh časih govori o krščanskih vrednotah in o tem, kakšne so slovenske korenine. S tem, da prinaša veliko duhovnega gradiva, pa posredno pomaga gasiti

veliko žejo zmaterializirane sveta, posebno žejo mladih po duhovnem svetu, po vsem tistem torej, kar danes najbolj primanjkuje.

Tudi julijska številka je bogata in zelo lepa, saj bodo bralci našli v njej gotovo kaj zase, pa naj bo to zapis o kiparju Demšarju, ki je izdelal nova bronasta vrata ljubljanske stolnice ob papeževem obisku, ali pa zapis o 92-letnemu salezijancu Andreju Majcenu, ki je petdeset let deloval v Vietnamu. Silvester Čuk je prispeval dober zapis o skoraj pozabljenem slovenskem pripovedniku Franu Deteli; v prilogi se govori o železnicah, ki so na Slovenskem že petdeset let, v prilogi je nekaj fotografskih utrinkov s srečanja s sv. očetom v Postojni; tudi pismo meseca, ki običajno daje ton celotni številki, je tokrat posvečeno papeževemu obisku Slovenije. Ognjišče je tudi v julijski številki zelo pestro in bo zagotovo našlo svojo pot med bralce.

Mislim, da bi bilo zelo dobro, če bi Ognjišče več prebirali tudi v zamejstvu. Najprej zato, ker ga odlikuje dobra slovenščina; drugič zato, ker nam govori o življenju in težavah mladih v Sloveniji; ne nazadnje tudi zato, ker je vedno in zelo naklonjeno zamejskim Slovincem.

-JP-

Spremembe v župnijah na Tržaškem

Tržaški škof Bellomi je imenoval vrsto župnikov, kaplanov in župnijskih upraviteljev. Med njimi sta tudi dva slovenska duhovnika. G. Ondrej Frastia (in ne p. Rafael Slejko, kot smo poročali v prejšnji številki) je bil imenovan za upravitelja župnije sv. Jerneja v Mačkoljah (g. Frastia je po rodu Slovak), g. Jože Špeh pa za upravitelja župnije sv. Hieronima na Kontovelu. Medtem so v nedeljo, 7. t.m., v Bazovici slovesno sprejeli novega župnika g. Žarka Škerlja, ki prihaja iz Mačkolj. Zjutraj je bila slovesna maša, sle-

dilo je srečanje v Slomškovem domu. S Kolonkovca odhaja g. Dušan Jakomin, ki bo odslaj skrbel za slovenske vernike pri Sv. Ani (Jakomin je tudi kaplan v Škednju).

Ekumensko slavlje na Vejni

V nedeljo, 7. t.m., je bilo na Vejni vsakoletno ekumensko slavlje. To je bil praznik svetih bratov Cirila in Metoda, torej praznik vseh dušnih pastirjev in še posebej novomanišnikov. Zbralo se je veliko slovenskih vernikov, noš in skavtov, ki so počastili letošnje zlatomašnike g. Stanka Zorka, g. Angela Kosmača, misijonarja p. Radka Rudeža in

RAZMIŠLJANJE OB GORIŠKI SINODI

ZA ENOTNO KULTURNO FORMACIJO (1.)

JANKO JEŽ

Osnovna tema, ki naj se obravnava v okviru komisije za medkulturne odnose (na sinodi goriške nadškofije), je pregled razvoja slovenske in italijanske kulture v prirazu pastoralnega dialoga pri izgradnji in utrjevanju škofijske skupnosti.

Vernikom s skrajnega jugozahodnega dela nadškofije je dana že po zemljepisni legi posebna naloga, da skrbimo za enotnost oziroma enovitost razraščanja prebivalstva, ki je že od najstarejših dob prilično različno po narodnosti (Slovenci, Furlani, Italijani) in poklicu.

Enovito kulturno formacijo lahko (tako diferencirani verniki) dobijo v složno zamišljeni kulturni politični zamisli, ki naj bo nevsiljiva, vendar smotrna in daljnovidna. Današnje razvaline na tem področju so silno zgovorne. Na verskem področju je amalgam odpoval, ko bi bil moral vzdržati, to je v času fašizma. Pofašistična doba je ob očitku, da so fašizem in njegovo državno oblast zrušili po pretežnem prizadevanju slovenskih vernikov, dokaz, da so italijanski verniki nepravilno dojemali nauk zgodovine Cerkve, kajti Cerkev je bila v najtežjih trenutkih na strani trpečih in neobgljenih sinov svoje skupnosti. Primer tržaškega škofa Alojzija Fogarja, ki je bil po rodu Goričan, nam takšno stanje najbolj dokazuje. Lahko trdimo, da je še danes dobra polovica tržaških vernikov - na Goriškem pa le skromnejša polovica - še vedno proti-slovensko usmerjena.

Slovincem so naprtli poleg grehov iz predvojnega doba, to je želji po enakopravnem razvoju v narodnostno mešani družbi, kar je v popolnoma logičnem skladu z

PO SLEDEH PRVIH APOSTOLOV

POTOVANJE NA GRŠKE OTOKE

MARCEL PETKOVŠEK

Mnogi nismo mirno spali na predvečer, 26. junija, v strahu, da zamudimo odhod na tako pričakovani letni izlet Novega glasa.

Vendar tisto jutro ni bilo odsotnih na letališču v Ronkah. Skupino izletnikov so sestavljali povečini znanci iz prejšnjih let, skupno 38 potnikov. Jutro je bilo krasno. Kmalu smo se vkrcali na letalo za Atene, kamor smo prispeli okrog 13.30 po krajevnem času. Odpovedati smo se morali avtobusnemu ogledu grške prestolnice zaradi pogreba nekaj dni prej umrlega bivšega grškega predsednika. Z avtobusom smo se peljali v Pirej, atensko pristanišče, kjer smo v hladnih prostorih potniške agencije čakali na odhod ladje za Kreto. Kdor se je hotel podati v vročino grškega sonca, je to lahko storil in si ogledal okolje ali se ohladil v bližnjem baru.

Prišel je čas odhoda na ladjo. Bolj ali manj obremenjeni in srečni smo se s prtljago napotili k ladji in se znašli pred dolgim stopniščem v trupu ladje. Pri ladij-

ski recepciji smo se po kratkem času nastanili po kabinah. Ladja je kmalu odplula in kdor je mogel, je noč preupal v kar udobni kabini. Drugo jutro smo pristali v Heraklionu in se nato z avtobusom odpeljali v Knossos na ogled razvalin (Labyrinth?). Zelo obsežne so razvaline tega poslopja, za katerega se zanesljivo ne ve, ali je bilo zgrajeno za žive ali mrtve; zdi se bolj za mrtve, saj pri tako veliki zgradbi ni bilo prostora za kuhanje. So pa vidni kraji, kjer so takrat žrtvovali bogovom človeške in živalske žrtve. Med razvalinami izstopata dvorana trona in dvorana, namenjena kraljici. Vse to je iz dobe minojske kulture (2500 pr. Kr.).

Od tam nas je vodička ga. Tita Kovač Artemis, zelo izobražena in učena Slovenka, poročena v Grčiji, vodila v Arheološki muzej si ogledat in občudovat tamkajšnje zbirke. Videli smo dragocen nakit pa druge eksponate, gotovo edinstvene, izdelane 2000 let pred Kristusom. Izstopali so biki in bikove rogatke glave, značilne za tisto dobo na Kreti.

Naslednji dan smo si v vročem soncu ogledali še eno akropolo, ostanke cer-

kve sv. Janeza apostola v Gortisu, lep ženski samostan Panagia Kalivian v Mirsu z neverjetno lepo poslikano cerkvijo in krasnim parkom ob njej; to je bil prvi rajski vrt. Četrti dan našega potovanja, ki je bilo kar prijetno zaradi prijaznih in dobrih sopotnikov, smo se odpravili proti Rodosu. Morje je bilo nemirno. Ladja se je precej zibala, vendar ne zaskrbljujoče in nekateri so se počutili slabo. Tako smo pač lahko doživeli vožnjo na ladji v manj ugodnih vremenskih razmerah.

Rodos je lepo mesto, z lepimi zgradbami. Ogledali smo si palačo državne uprave, srednjeveško mesto z

Na Patmosu smo se okrog polnoči vkrcali na ladjo in zjutraj pripluli v Pirej, od koder smo se po kratkem krožnem izletu okrog Aten odpeljali na atensko letališče.

Spremljalo nas je vedno čudovito vreme. Tudi pot nazaj iz Aten do Rima in iz Rima v Ronke je lepo potekala, tako da smo srečno sklenili potovanje. V Ronkah smo se poslovili od prijaznih sopotnikov, se jim zahvalili za lepe ure, ki smo jih skupaj preživeli, in si zaželeli ponovno srečanje prihodnje leto, če bo Bog dal!

Za tehnično izvedbo tega osemdnevnega potovanja na tri grške otoke je poskr-

Patmos s trdnjavo

značilnimi ulicami in trgovinami. Z Rodosa smo naslednje jutro odpotovali v Lindos, precej staro mestce ob morju. Na strmih hribu je akropola, do katere se peljejo tudi z osličkom. Mnogi smo se povzpeli do vrha in uživali lep razgled na morje in oklico. V bližini je tudi pristanišče, kjer naj bi se izkrcal apostol Pavel.

Šesti dan smo se ob 11. uri vkrcali na gliser, ki nas je peljal na Patmos, precej oddaljen od Rodosa. Otok je zanimiv, njegova oblika je zelo razgibana. Na tem otoku je sveti Janez evangelist napisal Apokalipso oz. Razodetje. Avtobus nas je popeljal skoraj do samostana, podobnega trdnjavi, kjer so se morali menihi nekoč braniti pred Saraceni. V samostanu je čudovita z zlatom in srebrom okrašena cerkev. Ob njej je tudi muzej. Niže pod samostanom je votlina, v kateri je imel sv. Janez videnja, ki jih opisuje v knjigi Razodetje.

bela agencija IOT iz Gorice, za duhovno vodstvo in spremstvo pa dr. Jože Markuža. Med potniki so bili še štirje duhovniki, ki so poskrbeli tudi za duhovno stran potovanja. Sveto daritev so včasih opravili tudi v tesnih prostorih, le na Rodosu v frančiškanski cerkvi Matere božje. Na Kreti v Heraklionu smo obujali spomin na apostola Pavla in njegovega učenca Tita, na Rodosu na apostola Pavla in njegovo misijonsko delo, na Patmosu pa na evangelista Janeza. Pravoslavni verniki povsod skrbno in ljubosumno varujejo skupno krščansko dediščino.

Potovanje nam bo ostalo v lepem spominu, čeprav je včasih prišlo do tehničnih težav ali katere nevednosti, ki jih bomo pozabili, saj smo se med seboj lepo razumeli in bili vedno prijazni ter v prijateljski družbi. Vsem pobudnikom potovanja iskrena zahvala.

BESEDA ŽIVLJENJA

15. NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

KAKŠNA "ZEMLJA" JE MOJE SRCE?

Otroška pesmica o divjem možu - kosmatem možu pripoveduje, kako je, neroda, z nogami poteptal vse, kar je z rokami naredil, ko je obdeloval svoj vrt. Nekaj podobnega se pogosto dogaja nam kristjanom: z življenjem "poteptamo", kar smo z besedami naredili. Nekaj tistega, kar slišimo v cerkvi ali kar sami preberemo, se nas še prime, vendar rodi tako malo sadov, da smo po pravici zaskrbljeni, kaj je s tem našim krščanstvom. Božja beseda, ki jo slišimo pri maši, je beseda življenja, norma-pravilo ali vodilo življenja. Prerok Izaija v današnjem prvem berilu zatrjuje, da je božja beseda kakor dež, ki pade na zemljo in jo naredi rodovitno. Kako to, da blagodejni dež božje besede v naših srcih ne povzroči nobene spremembe?

Mogočih je več odgovorov in vsak ga mora dati zase, kajti vsak sebe najbolje pozna. Mnogokrat božja beseda do našega srca sploh ne seže. Srca so kot zaprte in zapečatenе posode. V njih je vse polno drugih misli, zamisli, modrosti in skrbi, da za božjo besedo ni prostora. Kaj bi jo puščali v svoje srce, samo vznemirjala nas bo! Zaenkrat kar lahko živim tako, kot živim zdaj, pravi marsikdo - zavestno ali podzavestno. Morebiti pa se božji besedi le odpremo. Tedaj pa so na vprašanje, zakaj se tako malo spremenimo, možni odgovori, ki jih je dal Jezus, ko je apostolom posebej razlagal svojo priliko o sejavcu. Prvič: lahko božjo besedo slišimo; a je ne razumemo, pa pride budi dub in ugrabi, kar je posejano v srce, ker se boji, da bi se človek v veri poučil in utrdil. To so tisti, razlaga Jezus, ki so vsejani ob potu. Potem pride seme, ki je padlo na kamnito zemljo: to so tisti, ki božjo besedo z veseljem sprejmejo, so pa površni. V cerkvi so taki ljudje zmožni globokih in silnih čustev, komaj prestopijo prag cerkve, pa znajo pozabiti, da so kristjani. Ko nastopi "vročina" življenja, seme božje besede usabne, ker nima korenin.

Tretje vrste poslušalci božje besede so tisti, ki z veseljem poslušajo, pa jim usakdanje skrbi seme zadušijo. Sodobnega človeka tlači mnogo skrbi, posebno če ima družino: kako bo dovolj zaslužil, kako bo svoje otroke modro vzgojil... S temi skrbmi se ubada noč in dan in celo pri maši, pri molitvi, pri poslušanju božje besede mu ne dajo miru. Vse to moramo vključiti v molitev, saj je predmet vere vse, kar čutimo in doživljamo, kar nas skrbi in kar nas napobnjuje z veseljem. Kako torej uskladiti to z Jezusovimi besedami o trnju, ki zaduši seme božje besede? Jezus odgovarja: storiti moramo vse, kar je v naši moči, pri tem pa ne pozabiti, da nad nami bedi ljubeči Oče. Bog ni zavarovalni zavod, h kateremu bi se zatekali samo v nevarnosti ali v nesreči. Bog je gospodar sveta, mi pa smo upravitelji njegovih dobrin. Posvetovati se moramo z njim, kako naj njegove dobrine (življenje, imetje, družino, milost) upravljamo. In prav o tem nas poučuje božja beseda.

Končno, pravi Jezus, je nekaj takih, ki božjo besedo ne le sprejmejo, ampak jo tudi "umevajo", se pravi, po njej živijo. To so ljudje hvaležnega srca. Kakor dobri otroci, ki so staršem hvaležni za vsak nasvet in življenjsko navodilo. Božja beseda, ki jo poslušamo in ki naj bi jo pogosto prebirali - zato tiskamo Sveto pismo! - je velik božji dar. Ob koncu berila pri maši rečemo "Bogu hvala" in na koncu evangelija "Hvala ti, Kristus". Hvala za to, kar sem zvedel. Potrudil se bom, da bom po tem tudi živel.

Bodimo iskreno prepričani: seme je dobro in Bog je pripravljen dati tudi vse drugo, da bi to seme lahko vzklilo, raslo in dozorelo. Vprašanje je, kakšna "zemlja" so naša srca!

Za cerkveno edinstvo brez predsodkov

Na praznik apostolov sv. Petra in Pavla je bila v baziliki sv. Petra slovesna pontifikalna maša sv. očeta. Pri njej je sv. oče podelil palijske palije 31 nadškofom z vsega sveta. Palij je posebne vrste tenka štola, ki jo papež na praznik sv. apostolov podeli novim nadškofom v znamenje edinstva s papežem. Ob tej maši je bila prisotna posebna delegacija pravoslavnega carigradskega patriarha. V nagovoru je sv. oče tudi dejal: "Bližamo se tretjemu tisočletju po Kristusovem rojstvu. Potrebno je, da bomo kristjani čim bolj združeni in da presežemo predsodke, ki so nastali v drugem tisočletju."

novomašnika g. Maksa Suarda. Pri verskem obredu je pel priložnostni zbor pod vodstvom prof. Humberta Mamola in ob orgelski spremljavi Štefana Bambija.

Trst: trije novomašniki, en diakon

22. junija je v stolnici sv. Justa tržaški škof Lovrenc Bellomi posvetil tri novomašnike. To so Mauro Cionini, Nicolò Munari in Roberto Pasetti. Slednji je doma iz Barkovelj in je svojo novo mašo daroval prav tam skupaj s slovenskimi in italijanskimi verniki v obeh jezikih. Pasetti bo šel za kaplana v župnijo sv. Luke, opravljal pa bo tudi funkcijo podravnatelja v zavodu Villaggio del Fanciullo na Opčinah. Škof Bellomi je tudi posvetil enega diakona, in sicer Paola Rakiča.

verskim naukom: *Ite et docete omnes gentes* ob še bolj zanosnem reku *Omnes in Patre nostro fratres*, še večji greh iz medvojne dobe, da so zaradi svojega nacionalističnega zadržanja krivi za vojni poraz fašistične Italije, za krivično mirovno pogodbo, za fojbe, istrsko diasporo itd. itd.

Ob podobni tragični situaciji na prehodu iz devetega v deseto stoletje po Kristusu je Cerkev odločno posegla v razvoj dogodkov na našem srednjeevropskem prostoru in dala pobudo za sklicanje medškofijske sinode *ad ripas Danubi*.

Ker je država Frankov podpirala prizadevanja solnograške škofije glede nasilnega pokristjanjevanja slovenskega življa na srednjeevropskem prostoru, je irskemu misijonarju na frankovskem dvoru Alkvinu uspelo pridobiti na svojo stran oglejskega patriarha Pavlina. Ta je sklical sinodo na obrežju Donave. Dva njena važna sklepa sta naslednja: s prvim sklepom so v dogovoru tudi s solnograškim nadškofom Arnom ugo-

tovili, da je nasilno pokristjanjevanje uspevalo le z največjimi žrtvami na obeh straneh, zato je bilo v interesu cesarstva Karla Velikega, da se odslej krščanstvo širi na miroljuben način z živo prepričevalno pastoralno taktiko, s katero so irski misijonarji vedno dosegali največje in trajne uspehe. Vsa moč takšnega uspeha je bila v nujnosti, da se krščanstvo širi v ljudstvu razumljivem jeziku, to je v materinščini vseh narodov, ki so sestavljali obširno frankovsko cesarstvo. Drugi sklep je bil, da misijonsko področje na severni strani Drave ostane še dalje pod upravo solnograške nadškofije, južno področje pa prevzame oglejski patriarh. Meja med obema področjema je tako postala reka Drava.

Zmagal je torej Alkvini in z njim irska misijonska pastoralna, ki jo je sam njen najvnetejši zagovornik na frankovskem dvoru in v dvorni palatinski šoli, ki je združevala najbolj bistre glave tedanjega časa, zagovarjal.

DALJE

5

ČETRTEK
11. JULIJA
1996

NEKAJ MISLI O REFORMI ŠOLSTVA

STARA IN NOVA ŠOLA

ALESSIO STASI

Pred kratkim smo brali izjavo ministra za šolstvo Luigi Berlinguerja, po kateri naj bi maturitetna pisna naloga iz italijanščine - oziroma iz dijakovega materinega jezika, kar je v naših šolah slovenščina bila "zastarelo sredstvo, ki spada v nekdanjo šolo za elito". Ni težko ugotoviti, da prihaja tudi ta trditev iz prašne ropotarnice tiste vrste naprednjakov, ki

vidijo v vsakem resnem, odgovornem in že dolgo veljavljemem načinu preverjanja znanja in sposobnosti dijakov preostanek fevdalnih ali bogsigavedi katerih časov ter so prepričani, da ga je zato treba brezpogojno odpraviti. Zanimivo je, da največkrat po nepotrebnem govorijo o eliti prav tisti veljaki, ki bi radi čim dlje ohranili svoja mesta in jih po možnosti zagotovili še svojim bližnjim.

Čudna prikazen bo ta novi višješolec, ki ne bo niti na zrelostnem izpitu zmožel izraziti nekaj misli v svojem materinem jeziku. Tisti, ki so navadno ožigosani za nazadnjake, si le s težavo predstavljajo, kako naj bi potekala nova matura. Najbrž bodo dijaki pokazali svoje znanje in sposobnosti tako, da bodo iz interneta izvlekli cel kup med seboj nepovezanih podatkov, ki jim ne bodo znali določiti ne repa ne glave. A tudi to je del nove ustvarjalnosti.

Pravijo, da se mora človek učiti iz napak in zablod

svojih predhodnikov. Zdaj se že spet govori o raznih nadvse učinkovitih reformah, racionalizaciji šol - glej moč besede! - ter o omejitvi ali celo odpravi tako imenovanih klasičnih predmetov iz višjih šol. Proti tem predmetom se večinoma zaganjajo tisti, ki imajo o njih najmanj pojma. Kam pa privede odprava grščine, latinščine in filozofije, jasno kaže tovrstna izkušnja v propadli Jugoslaviji.

Nerazumljivo je, da se človek na pragu tretjega tisočletja, ko bi moral ohraniti popolno treznost ob

najvišjih dosežkih moderne napredka, še vedno pomišlja in v prazno presoja, kakšna naj bi bila uspešna šola. Že res, da so mnenja kot ponavadi deljena in da se je težko zediniti glede tako pomembne zadeve, kot je šolstvo. Zdi pa se nam, da bi v takih okoliščinah morala le prevladati zdrava pamet, če je še kaj v šolnikih in politikih. Ni dvoma, da je uvedba nekaterih novosti v višje šole nujna in potrebna. Naj omenimo le primer pouka informatike, ki zavzema vedno večjo važnost in terja za-

to usposobljeno učno osebje ne glede na interese posameznikov.

Šolstvo v Italiji doživlja težavne čase, kar pa še ne pomeni, da se moramo prenačati z reformami in zapraviti še tisto, kar imamo dobrega. Kdor je bral *Eneido* - najbrž ne samo elitni dijaki! - ve, da je Apolonov svečenik pred gorečo Trojo žalostno vzkliknil: "*Bili smo Trojanci!*" Čuvajmo, kar imamo, da ne bomo tudi mi nekoč vzklikali: "*Imeli smo šolo!*"

6

ČETRTEK
11. JULIJA
1996

Že dolgo, zelo dolgo nisem s takim užitkom prebral knjige, kakršnih sicer ne berem rad, ker se mi zdijo vedno "pretežke in za strokovnjake".

Govorim o knjigi z naslovom *Pesnika glasbe Krasa*, ki jo je za *Knjižnico Primorskih novic* napisala odlična muzikologinja Marija Gombač. Odlična sem napisal zato, ker zna tudi nevednega bralca popeljati v svet poezije in glasbe na nevsiljiv in zelo prijeten način. Jezik je imeniten, saj se Gombačeva ne skriva za nepotrebne in odvečne tuje, s katerimi se tako radi kitijo njeni slovenski kolegi v časopisju. Z lepo slovenščino piše o dveh velikih ljudeh, dveh slovenskih umetnikih, ki sta se zapisala Krasu; prvi - Srečko Kosovel - zelo neposredno, saj si njegove izredne poezije ne moremo predstavljati brez kraških gmaj in borov, brinjek in osamljenih kamnitih kraških hiš; drugi - tržaški slavist, zbiratelj narodnega blaga in skladatelj, glasbenik in vsestranski kulturni delavec Pavle Merku - pa je sam postal Kraševac tudi zato, ker je začel najprej občudovati Kosovelovo poezijo, in to v času, ko je bil Kosovel samo eden od mnogih slovenskih pesnikov, saj njegovih *Integralov* slovenska javnost še ni poznala. Končno pa se je Kosovelu in Krasu Merku najbolj približal takrat, ko je začel skladati glasbo za Kosovelove nežne, mestoma naravnost pretresljive poezije.

Morda se bo kdo namrdnil in dejal: "Še ena knjiga o Kosovelu in Merkuju! Kaj pa lahko še novega zveemo?" in bo pogrešil, zelo pogrešil, saj je knjiga *Pesnika glasbe Krasa*

PESNIKA GLASBE
KRASA

JURIJ PALJK

Končno knjiga o poeziji in glasbi, o pesniku in glasbeniku, ki prevzame bralca in ga popelje čez kraške gmajne, mu da nekaj ur tihe sreče in velikega zadovoljstva ob prebiranju zelo lepo napisanega tehtnega teksta!

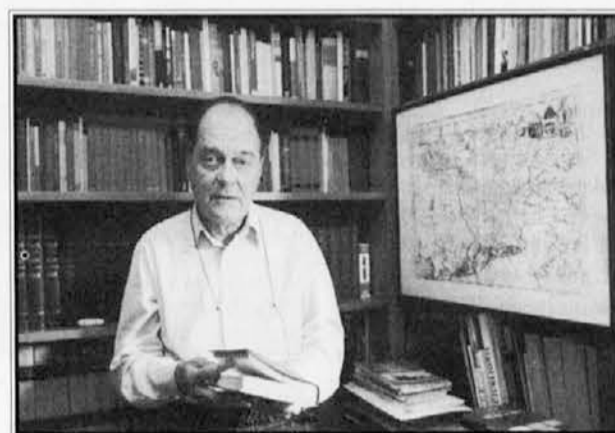

sa izjemna. Marija Gombač je napisala 140 strani debelo knjigo z velikim znanjem in predvsem z veliko ljubeznijo tako do poezije kot do glasbe in seveda do obeh umetnikov.

Knjiga je zelo lepo likovno opremljena in ima veliko ter bogato fotografsko dokumentacijo; v roke jo bodo jemali tako ljubitelji poezije in glasbe kot tudi poznavalec literarnih ved in glasbeni izvedenci, saj prinaša vrsto podatkov ter tudi obsežno in pregledno bibliografijo Merkujevih skladb in virov, ki jih je muzikologinja uporabila pri pisanju te prepričljive knjige.

Moram priznati, da sam nisem ne vem kako glasbeno izobražen, a tudi to, da sem knjigo z užitkom prebi-

ral, ker mi je odkrivala nov svet, svet Merkujeve glasbene navezanosti na enega največjih slovenskih pesnikov, gotovo pa pesnika, na katerega sem bil od vedno najbolj navezan. Zelo lepo se mi tudi zdi, da tako Gombačeva kot Merku odkrito povesta v knjigi, kako velika in nepopravljiva krivica se je Kosovelu, bralcem, slovenski poeziji in narodu naredila s tem, da so nekatere njegove odlične pesmi ležale po predalih neobjavljene do konca šestdesetih let. Gombačeva in Merku pravilno ugotavljata, da bi takojšnja objava Kosovelovih *Integralov* popolnoma spremenila zgodovino slovenske poezije. Z veseljem tudi prebere-

Pavle Merku

mo, kako se je Merku že kot otrok zaljubil v pesnika s Krasa in njegove pretanjene verze.

Sicer pa knjigo lahko berete tudi kot prijetno in nevsiljivo biografijo dveh mož, ki sta gotovo veliko naredila za slovensko kulturo. Marija Gombač piše o njuni življenjski in umetniški poti vzporedno in pri tem ne pozablja tudi pomembnejših zgodovinskih, glasbenih, literarnih in drugih umetniških dogodkov.

Pesnika glasbe Krasa je tako knjiga o poeziji in glasbi, saj je dober pregled Kosovelove poezije in pesniko-

sovel ljubezen do glasbe pretil v poezijo, Merku pa v umetniške glasbene kompozicije in nenazadnje tudi v zbiranje narodne glasbe v Benečiji in Reziji, katerima se je ta zanimivi Tržačan posredno tudi zapisal.

Za konec samo še to: Mariji Gombač je uspelo tisto, kar uspe zelo malo muzikologom, napisala je namreč knjigo, ki jo bo z veseljem vzel v roke tako neizobražen, a radoveden bralec, kot tudi glasbeno in literarno dobro podkovan sladokusec. Oba bosta zadovoljna, kajti obema Gombačeva govori v imenitni slovenščini, z lepim in izbranim jezikom, katerega odlika je tudi to, da nam pričara tisti Kras, ki ga mogoče danes več ni, a sta se mu usodno zapisala tako mladi Kosovel kot tudi tržaški glasbenik in slavist Pavle Merku.

Knjigo zares toplo priporočam vsem tistim, ki jim poezija in glasba še pomenita lepši del našega vsakodnevnega nehananja v danes odločno preveč kričavi in žarnaravni pokvarjeni umazani potrošniški družbi.

OB STOLETNICI ROJSTVA

ARTURO CRONIA

(1896-1967)

JANKO JEŽ

Letos se spominjamo življenjskega dela velikega italijanskega slavista, literarnega zgodovinarja, jezikoslovca, najboljšega italijanskega poznavalca srbskega in hrvaškega jezika ter slovstva in prvaka italijanskih slavistov Artura Cronie.

Ta bežni pregled njegovega opusa se nam nudi kot dolžnost ob proslavljanju stoletnice rojstva, saj je bil pokojni Cronia velik prijatelj Slovencev, kar je med drugim dokazal na Univerzi v Padovi, kjer je stalno skrbel tudi za slovensko književnost. Višek njegovega zanimanja za slovensko kulturo predstavlja knjiga *Ottone Župančič*, ki je izšla v Rimu leta 1928. O tej knjigi je sam naš vrhunski pesnik Moderne priznal, da ga je med vsemi literarnimi zgodovinarji Italijan Cronia najbolj spoznal.

Arturo Cronia je posegel tudi v naše zamejsko slovensko življenje kot večkratni predsednik komisij za mature na slovenskih višjih srednjih šolah na Tržaškem in Goriškem.

V Padovi je nekaj časa predaval tudi o slovenskem jeziku in literaturi ter tako vzgojil vrsto zamejskih profesorjev, kot na primer Borisa Pahorja, Franca Škerlja, Josipa Seražina, Mihaela Rosija. Po Cronijevi zaslugi so leta 1963 ustanovili v Padovi stolico za slovenski jezik in slovstvo. Pod njegovim mentorstvom so njegovi študenti napisali 30 doktorskih tez iz slovenskega jezika in literature.

Cronia je takoj pritegnil v krog docentov profesorja Martina Jevnikarja in mu poveril skrb za slovenski jezik in slovstvo. Skupaj s Cronio je Jevnikar napisal delo *La letteratura giovanile jugoslava*, ki je izšlo leta 1968. Jevnikarjev slovenski del obsega 75 strani.

Zaradi svojega dela si je A. Cronia zaslužil vidno mesto v Primorskem slovenskem biografskem leksikonu.

Arturo Cronia je bil rojen 13. decembra 1896 v Zadru. Umril je 11. maja 1967 v Padovi. Klasično gimnazijo je končal leta 1914 v Zadru. Slavistiko je študiral najprej v Gradcu in Pragi (1914-1919), nato je študije končal leta 1922 v Padovi, kjer je dosegel doktorat v literarnih vedah. Najprej je poučeval na klasičnem liceju in na učiteljski v Zadru (1922-1928). Nato je kot štipendist spopolnil svoje poznavanje jezikov in slovstva južnih Slovanov na praški univerzi. Leta 1924 se je habilitiral kot univerzitetni docent za srbohrvaščino. V letih 1928-1932 je bil poverjeni profesor v Bratislavi, od leta 1932 do 1936 pa v Pragi. Leta 1937 je bil premeščen na padovansko

Dr. Mirko Špacapan - Teharska legija

V zadnji 21. številki Zaveze, glasila slovenskih protirevolucionarjev, združenih v organizaciji Nova slovenska zaveza, je na celi predzadnji strani objavljena skladba (z notami in besedilom), ki ima naslov *Teharska legija*. Avtor je dr. Mirko Špacapan, javni, kulturni in politični delavec iz Gorice. Delo je posvečeno zapornikom v taborišču Teharje blizu Celja, od koder so jih komunistične oblasti, potem ko so bili vrnjeni s Koroškega, pošiljali na morišča in v smrt. M.

CELJSKA MOHORJEVA

ZBORNİK SLOVENIJA V NOVI EVROPI

IURIJ PALJK

Mohorjeva družba iz Celja je pred kratkim izdala knjigo esejev raznih slovenskih intelektualcev, ki se sprašujejo o usodi Slovenije v novi Evropi.

Posrečeni naslov *Slovenija v novi Evropi* že sam pove, o čem je govor v sicer okrog tristo strani debeli knjigi. Že res, da se je mlada slovenska država pred petimi leti odločila za novo pot v svet; že res, da je sedaj demokratsko urejena, a je obenem tudi res, da ima Slovenija na poti v Evropo še ogromno težav, ki niso vse zunanje narave. Slovenci imamo predvsem težave sami s sabo.

Knjiga *Slovenija v novi Evropi* skuša najti odgovore na temeljna vprašanja, ki mučijo mlado slovensko državo. Zbornik je uredil Jože Strgar, ki je v uvodnik tudi lepo zapisal: "Naša prihodnost, naše mesto pod soncem Evrope in sveta bo odvisno najprej od nas samih, od naše državotvorne zrelosti, ustvarjalnih zmožnosti in moralne drže. Ta knjiga se trudi, da bi vsega tega imeli v obilju... Sem pa prepričan, da so naša premišljanja poglobljena in vsestranska; da segajo v globine slovenske in evropske kulture, da zajemajo celega človeka in vso širjavo odprtih vprašanj. Nismo obdelali vsega, a dovolj za premislek in moralno državotvorno ravnanje. Kakor z našimi drugimi deli stojimo s to knjigo ob strani naši mladi državi in ji želimo srečno pot v prihodnost."

In prav o prihodnosti in

vlogi mlade slovenske države v njej je govor v zborniku *Slovenija v novi Evropi*. Osebnost sem prepričan, da je bil natis zbornika potreben, saj je urednik zbral misli kar nekaj uglednih slovenskih krščanskih intelektualcev, ki so sicer ponavadi v drugih zbornikih spretno zamolčani ali pa potisnjeni na rob. Važnost zbornika vidim v tem, da so v njem zbrani predvsem kristjani, ki na glas razmišljajo o slovenski usodi in novi umestitvi slovenskega naroda v novo podobo Evrope, pa čeprav v zborniku niso samo oni.

Zbornik odpira sedanji veleposlanik Slovenije v Franciji Andrej Capuder, ki je napisal esej z naslovom *Slovenija in evropske perspektive*. Lojze Gosar piše o našem poseljenem prostoru in novi Evropi, Peter Jambreč pa o mestu Slovenije v Evropi, Anton Bebler je prispeval zapis o nacionalni varnosti in obrambi malega naroda, Vinko Ošlak pa o prihodnosti narodov v Evropski zvezi; Denis Poniž je napisal esej z naslovom *Slovenski jezik in narodna identiteta*, Milan Knež pa *Misli o našem kulturnem prostoru*. Marjan Senjur je razmišljal o gospodarskem povezovanju z Evropo in svetom, Janez Jerovšek pa odgovarja na vprašanje, kako v novo družbo s starimi vrednotami. Jože Gričar piše o Sloveniji in informacijski družbi, Bo-

gomir Novak o političnih in kulturnih koordinatah slovenske šole. Iz članka Justa Stanovnika so v zbornik uvrstili nekaj drobcev pod naslovom *Še misli o slovenski šoli*, medtem ko je Stanka Kukar napisala razmišljanje o duhovnem in biološkem zdravju naroda; Marko Kremšar piše o podjetniku in moralni v gospodarstvu, Igor Senčar pa o domoljubju. Znana zdravnica in javna delavka Metka Klevišar je prispevala esej z naslovom *Kvaliteta življenja danes in jutri*, duhovnik Ivan Štuhec pa zaključuje zbornik in piše o katoliški Cerkvi v drugačni Sloveniji.

Jasno je, da je zbornik *Slovenija v novi Evropi* zelo raznolik, kot so avtorji različni. Vsem avtorjem in prispevkom pa je skupno to, da iščejo odgovore za lepšo in varno prihodnost slovenskega naroda v novi državi in novi Evropi. Seveda avtorji nimajo čarobne palice, da bi na mah rešili vse težave. Hvalevredno pa je že to, da o njih na glas razmišljajo in skušajo mladi državi Sloveniji vsaj nakazati pot v Evropo, in to tako pot, na kateri se Slovenija ne bo izgubila, predvsem pa ne bo izgubila svoje identitete.

POLETNE PRIREDITVE BLED - LJUBLJANA - POSTOJNA - PTUJ

Festivali se v našem času pogostoma nagibajo k zabavi, postajajo velike prireditve na prostem, ki želijo biti tudi privlačne, a še posebej donosne.

Ob tem pa se *Evropsko združenje festivalov* trudi, da bi pod svoje okrilje sprejelo vse tiste festivale, ki težijo v prikaz skupnega ustvarjanja v ustvarjalni družbi.

Član tega imenitnega združenja je že 20 let *Festival Ljubljana*, ki vam v juliju in avgustu ponuja široko paleto predstav - *Mednarodni poletni festival*. Festival Ljubljana ima že med

letom pestro izbiro glasbenih, gledaliških in plesnih dogodkov, rdeča nit s solisti in največji filharmonični orkestri svetovnega slovesa. Osrednja prireditve pa je prav gotovo poletni del njegove aktivnosti.

Letošnje leto je pred nami širok repertoar opernih in baletnih predstav, jazza in modernega plesa; prisluhnili bomo lahko komornim orkestrom in zborovski glasbi, na večerih ob soju sveč bodo nastopile manjše

glasbene skupine. Prireditve je bila nekoč predvsem v Plečnikovih Križankah, zdaj pa se je razselila po Ljubljani (Ljubljanski grad, frančiškanska cerkev, Cankarjev dom, Mestno gledališče ljubljansko, evangeličanska cerkev), občinstvu se bo približala tudi na Bledu, v Postojni in na Ptuj.

Če pa boste v poletnem večeru v starem mestnem jedru Ljubljane naleteli na prižgane bakle in sveče, vedite, da vam plamenijo kot povabilo. V atrijih, v vezah, na dvoriščih in v cerkvah vam *Staro ljubljansko društvo* ponuja srečanje s kulturo, ob kateri si lahko pogrežete dušo in spočijete vsakdanje misli.

A.D.A.

ŠE VEDNO GOTIKA

SAŠA QUINZI

Gotika - ta splošna in znana beseda je bila izbrana za naslov zanimive razstave, ki so jo odprli v soboto, 6. julija, v Bovcu, točneje v cerkvi Device Marije v polju. Na ogled bo do 25. avgusta v večernih urah (od 18. do 20.) ob sredah in nedeljah oz. po dogovoru s tamkajšnjim župnikom (065 - 86090).

Vabjiv je že sam kraj razstave, saj je cerkva, zgrajena v tridesetih letih 16. stoletja, izvrsten primer gotske arhitekture na Primorskem. Na kraju lahko vidimo tako gotski prezbitერი s stebri in mrežo reber, ki se veže na koroška izhodišča, kot ostanke fresk Jerneja iz Loke v *Prestolom milosti* med svetima Rokom in Boštjanom. K tema zavetnikoma so se naši predniki zatekali pred kugo in ostalimi nalezljivimi boleznimi in prav zanimiva je njihova postavitev ob Sv. Trojici. Kaj vse je lahko mala srednjeveška cerkva hranila, pa nam med drugimi eksponati prikazujejo tako originalni kip *Marije Kraljice* iz Loga pod Mangartom, delo neznane rezbarja s konca 15. stoletja, kot kopija freske *Marija oznanjena* iz Vrhovelj pri Kozbani, prav tako anonimnega pri-

morskega slikarja iz 16. stoletja, ali fotografija z vrsto apostolov Zuana Paola Tonnarja iz Svina pri Kobaridu (okoli 1520).

Na ogled so še drugi biseri, shranjeni v cerkvicah, ki se "lovijo" ob Soči in spremljajo njen tok od izvira vse do Brd in "izliva" v nižini. Razstava pa želi biti predvsem sugestivna priložnost, da "mimoidočemu" prikaže "duh tistega časa (...), drugačno lepoto in miselnost od današnje".

Neznani rezbar: Marija Kraljica, 1490 - 1500, župnijska cerkev sv. Štefana, Log pod Mangartom

univerzo na stolico za slovansko filologijo. Istočasno je predaval tudi na univerzah v Bologni in Benetkah.

Leta 1940 je Cronia dosegel velik uspeh in priznanje, kajti nalašč zanj so ustanovili v Padovi prvo stolico za srbohrvaščino, ki jo je zasedal do svoje smrti leta 1967.

Martin Jevnikar, ki je bil od decembra 1972 tudi stabilizirani profesor za slovenski jezik in slovstvo na Fakulteti za tuje jezike v Vidmu in je od leta 1975 dalje vodil tudi stolico za srbohrvaščino in bil ravnatelj Inštituta za slovansko filologijo, je tako povzel delo in pomen Artura Cronie:

"Arturo Cronia ni bil samo nadarjen znanstvenik, ampak je poznal vse slovanske jezike in literaturo tako popolno in v podrobnostih, da je mogel suvereno razpravljati o njih. Neutrudno je pisal o vseh literaturah in slovanskih kulturnih vprašanjih od najstarejših časov do sodobnosti."

Še nekaj podrobnosti o Cronijevem življenjskem opusu. Izdal je nad 220 razprav in knjig. Z njimi se je uvrstil med največje italijanske slaviste. Pri srcu mu je bila posebno hrvaška in srbska literatura. Dovršeno je obvladal tudi narečja obeh jezikov. Zame je posebno zanimiv njegov prispevek k poznavanju slavistike v Italiji: *Per la storia della slavistica in Italia* (Schonfeld, Zadar 1933).

Njegova *Grammatica della lingua serbo-croata* (1923, osma izdaja 1966) je doživela 40.000 izvodov in mu je

prinesla tak ugled, da je zaslužen prejel kot jezikoslovec in slavist vzdevek "avtor srbohrvaške slovnice".

Preden se je Arturo lotil pisanja te slovnice, se je temeljito pripravil, kar nam med drugim dokazuje tudi njegova daljša študija *Contributo alla grammatologia serbo-croata*, ki jo je objavil v prvi številki letnika 1952 italijanske slavistične revije *Ricerche slavistiche*.

Že na začetku te razprave nam Cronia pove, da je prvo srbohrvaško slovnico napisal Jernej Kašič - Bartolomeo Cassio z dalmatinskega otoka Paga. Gre za dve knjigi *Institutiones linguae illyricae*, ki sta želi veliko priznanje v tedanjem znanstvenem svetu, to je v letu izida 1604. Cronia pri tem pravilno ugotavlja, da tedaj sploh niso razumeli njenega pomena na področju srbohrvaških prizadevanj. Glede onomastične diptologije Cassio - Kašič pa je Cronia zavzel dovolj jasno stališče v sestavku *Di alcune dittologie nell'onomastica dalmata* v zborniku *Atti e memorie della Società dalmata di Storia patria*, II., 1927. Zavzel se je za dosledno rabo bolj ali manj prostovoljno latiniziranih imen in priimkov srbskih in hrvaških avtorjev. S tem se je tudi Cronia kot Dalmatinec uradno uvrstil med člane zgoraj navedenega društva *Società dalmata di storia patria*, ki ima v Anconi reprezentativno in ambiciozno ustanovo *Accademia Dalmatica*.

O Slovencih se v knjigi *Per la storia della slavistica in Italia* ni prenačilo, marveč je previdno napisal naslednje, seveda gre za italijansko zanimanje zanje leta 1933, to je uradno v XI. letu fašistične vlade.

"Gli Sloveni richiamarono l'attenzione degli Italiani sopra tutto - e ciò non molto - per il fatto che erano loro confinanti ad oriente ed i singoli settori avevano con loro zone comuni e confini, anche linguisticamente, mal delineati. Perciò più che la loro vita politica e la loro attività culturale, modesti come erano, interessò anzi tutto la situazione geografica, etnica. E si diede notizia di questi Sloveni anche con special riguardo di quelli, che avevano le loro colonie in Italia, oppure dei Croati promiscui a loro nelle terre d'Istria. E così anche negli scritti di informazione generale si fece sentire la nota linguistica con intonazione più o meno politica."

Je pa objektivno in tehtno poročal v italijanskem tisku o položaju kulturnega prizadevanja in napredka v osrednji Sloveniji, zlasti po drugi svetovni vojni.

S Cronio je leta 1967 legel v grob prvak sodobnih italijanskih slavistov, ki je bil mentor in zgled za vse ostale, ki so delovali v njegovem času, kot npr. Damiani, Maver, Lo Gatto, Giusti, Calvi, Salvini. Zdaj je brez njih italijanska slavistika velika reva. Isto se je zgodilo tudi pri nas v Trstu. Po nedavni smrti A. Bressana je ostal slavistični inštitut tržaške filozofske fakultete brez rednega stalnega osebja, zato je akademski senat sklenil, da se samostojni slavistični oddelek ukine in po možnosti oživi na Višji šoli za tuje jezike in tolmače, ki že deluje v okviru tržaške univerze.

ZAKAJ TAKO, VITA NUOVA?

Tednik tržaške škofije *Vita Nuova* si je v svoji zadnji junijski številki privoščil kritike na račun repentabske občinske uprave, ki niso primerni za katoliški tednik.

Komentator, ki že dolgo piše v tržaški tednik pod psevdonimom *Durlindana*, očita slovenski občinski upravi šovinizem in etnično-politično kratkovidnost v zvezi z negativnim stališčem, ki ga je izrekla do načrtovanega trgovskega centra na Fernetičih. Za tak center so se tržaški krogi začeli ogrevati šele pred kratkim, ko so spoznali, da večina potencialnih kupcev iz vzhodnoevropskih držav potuje mimo Trsta v Furlanijo in Veneto. Tržačanom bi moral *Vita Nuova* očitati kratkovidnost, ker so šele zdaj spoznali, da je treba kliente tudi privabiti, ne pa samo izkoriščati.

Kratkoviden je tudi sam komentator, ki meni, da je treba tržaško središče varovati pred trumami raztrganih kupcev z vzhoda in elegantne butike pridržati petičnežem. Ne glede na to, da se tržaško središče ne more postavljati z ne vem kakšno eleganco, saj je vse skupaj ena sama balkanijada, je gotovo res, da velika večina "vseh" tržaških trgovin lahko preživi samo zaradi stalnega dotoka kupcev, ki prihajajo preko slovensko-italijanske meje, ne glede na to, odkod so, pa naj bodo nižje ali višje sorte. Neizpodbitno je, da prinašajo vsak dan težke milijarde, zaradi katerih lahko živi ne samo trgovina na drobno in debelo, temveč tudi vse, kar se okoli nje giblje. *Vita Nuova* gotovo ve, koliko je vsega tega. Dovolj zgovorna je ugotovitev, da so se tržaški trgovci vedno upirali takemu centru pred vhomom v Trst. Kje je bil takrat, pred desetimi, dvajsetimi in tridesetimi leti tržaški tednik, ki si upa tako kritizirati pomisleke slovenske občinske uprave na Repentabru? Komentator *Vite Nuove* je gotovo zelo provincialen človek, da je spre-

gledal, kaj vse nastane v senci takega trgovskega centra, kot ga sanja na Fernetičih. Poleg tega, da gre zavržene-ga veliko prostora (mimogrede, gre za zelen pas okoli mesta!) za sam center in za parkirišča, je tudi res, da naglo zrastejo druge pobude, ki se jih kmalu ne da več nadzorovati, ker se za njimi skrivajo preveliki interesi. To pa bi repentabski občini ustvarjalo nenehne probleme, nujno priseljevanje neslovenskega prebivalstva pa bi spremenilo narodnostno podobo občine. Na take probleme *Vita Nuova* seveda ne misli, ko očita, da se na Repentabru spet pojavljajo strašila manjšinskega zaščitnega zakona. Ta strašila bodo ostala, dokler ne bo država uresničila ustave.

Ni, da je sedanje stanje na Fernetičih spodbudno, ker se je s tujci priselila tudi nesprijemljiva kramarija, vendar pa se da vse zlahka urediti in ustvariti prostor tudi za trgovino, ne da bi morali prenesti sem *Mercatone*. Trst se mora zavedati, da je dirko s Furlanijo že izgubil, saj se sami Tržačani vozijo po nakupih ven iz mesta. Vprašanje Trsta niso niti njegove previsoke cene in slaba postrežba, pač pa dejstvo, da v vsem tem času niso znali ustvariti dovolj parkirišč in naj nihče pri *Viti Nuovi* ne sanja kakšne izbirčnosti, Trst lahko postreže kakršnemukoli kupcu, vendar mu moraš dovoliti, da se lahko ustavi. *Mea culpa*, torej.

Da je komentator kratkoviden in neinformiran, lahko tudi prenesemo, težje prenesemo dejstvo, da mu je uredništvo katoliškega tednika - ki hoče biti pravičen do Slovencev - dovolilo izreze, ki v bistvu pomenijo grob napad na celotno slovensko manjšino. Kako naj pristanemo na to logiko?

Lucijan Malalan pisal senatorju Bratini

V zvezi z nasilnim rubežem, do katerega je prišlo v Trebčah 12. junija, je prizadeti Lucijan Malalan poslal senatorju Darku Bratini dopis, v katerem ga prosi, naj poseže "s poslanskim vprašanjem in tudi direktno pri ministru za notranje zadeve, tako da se krivica, storjena proti meni osebno, moji družini in celotni slovenski skupnosti v Italiji, čim hitreje popravi, in da se ukradene premičnine vrnejo v najkrajšem času na svoje mesto".

Kot znano, je izterjevalec tržaške hranilnice s pomočjo pripadnikov policije zarubil Malalanu nekaj kosov pohištva, ker ta ni hotel plačati davka na smeti, dokler mu ne pošljejo položnice, napisane v slovensčini oz. s slovenskim prevodom.

"NOVA RAZMEJITEV DAJE VEČJO TEŽO VOLIVCEM OKOLIŠKIH OBČIN"

IVAN ŽERJAL

Tržaški prefekt Mario Moscatelli je podpisal odlok o razmejitvi okrožij za pokrajinske volitve. Tako se izvaja rzsodba ustavnega sodišča, ki je razveljavila t.i. Palamarov odlok. Ta je tržaški občini, v nasprotju z italijanskim zakonom, dodelil večino okrožij, medtem ko bi po zakonu smela imeti največ polovico. Za razveljavitev Palamarovega odloka se je zavzemala zlasti Slovenska skupnost, ki se je tudi pritožila na ustavno sodišče. Zato smo pokrajinskemu tajniku SSK odv. Petru Močniku postavili nekaj vprašanj.

Kakšen je širši pomen nove razmejitve volilnih okrožij v skladu z obstoječim zakonom?

Najprej bi rad podčrtal, da je nova razmejitev sad sodelovanja županov okoliških občin in volilnega urada tržaške občine z vladnim komisarjem, ki je po zakonu pristojen za določitev okrožij.

Nova razmejitev daje večjo težo volivcem okoliških občin, saj jim omogoča izvolitev 12 svetovalcev ali tudi več, glede na nova pravila volilnega sistema za pokrajinski svet.

S tem dobi teritorij tisto težo, ki bi jo moral imeti že 40 let. Na ta način "mestni" svetovalci ne morejo več samovoljno odločiti o celotnem teritoriju, ne da bi pri tem imeli soglasje tudi tistih svetovalcev, ki so izraz ostalih občin.

Ste z opravljeno novo razmejitvijo zadovoljni ali imate kako pripombo?

Priznati moram, da so tako uprave okoliških občin kot tudi uradniki tržaškega volilnega urada opravili res dobro delo, saj so okrožja razdeljena na osnovi povprečnega števila volivcev in izključno glede na tehnične potrebe, ne pa po političnem ključu kot doslej. Škoda le, da nismo imeli podobne razdelitve v zadnjih desetletjih, saj bi imeli Slovenci veliko večjo politično in upravno težo!

Tistim, ki pravijo, da se ni nič spremenilo, ker bodo že tako stranke postavljale kandidate, ki so zanje bolj zanimivi, v manj številna okrožja, v katerih je njihova izvolitev bolj verjetna, pa rečem, da za volivce ne bo vseeno, kdo je kandidat v njihovem okrožju. Vem, da volivci ne bo-

do oddali glasu samo zaradi takega ali drugega kandidata, ker bodo izbirali tudi politično silo, ki ga predlaga; vsakdo pa bo gotovo raje podprl znano ali vidno osebo iz lastne okolice, ne pa samo tega ali onega političnega tajnika, ki mu je vsiljen.

Važno bo tudi slišati stališče deželne uprave. Kako se boste ravnali, če bo to pozitivno oz. negativno?

Dežela zaenkrat nima še norm, ki bi ji omogočale spremembe volilnega sistema. Za prihodnje volitve pa bomo morali paziti, da nam ne vsilijo za nas negativnih sistemov, kot so "mestna pokrajina" (*area metropolitana*) in druge njene variante, kot npr. "konferenca predsednika pokrajine in županov", ki so jih predlagale deželne stranke, še posebej tiste, ki so manj naklonjene Slo-

vencem in okoličanom. Bilo bi res škoda, če bi ponovno uvedli nov "posebni sistem" za tržaško pokrajino, ki ne bi bil v skladu s tistim, ki velja za celotno državo.

Če pa razmišljamo o spojitvi Trsta in Gorice, mislim, da to ne bo šlo kar tako, saj je bila ista zamisel prisotna tudi takrat, ko so ustanavljali deželo, pa ni prodrla, ker je niso hoteli večje stranke. Ne vem, koliko bodo danes krajevni predstavniki lahko vplivali in koliko bi bilo za nas pametno, da ločimo ti dve ustanovi od ostalih. S tem bi lahko spet nastal položaj, v katerem so bili rojaki iz videmske pokrajine od leta 1866 do 1918. Obstajajo pa veliki pritiski v tem smislu, tako z desnice kot tudi iz vrst koalicije OIjke.

Volitve napovedujejo za jesen, točneje za mesec november.

Kaj namerava narediti SSK?

Kot tajnik stranke, ki je dala pobudo za "revolucijo" v volilnem sistemu, se mi je zdelo pravilno, da SSK skliče vse pokrajinske tajnike strank, s katerimi smo bili v koaliciji za politične volitve. To se je že zgodilo in drugo srečanje bo že v petek, 12. t.m. Na dnevnem redu bodo oblikovanje temeljnih programskih točk, evidentiranje lika kandidatov za nova okrožja in razmišljanje o možni razširitvi koalicije na osnovi programa.

TANCE NOVI ODBORNIK DEVINSKO-NABREŽINSKE OBČINE

Vito Tance je od 1. julija novi odbornik za proračun v devinsko-nabrežinski občini.

Na tem mestu je zamejnjal Zanettija, ki je sprejel nove zadolžitve, ki so združljive s funkcijo občinskega odbornika. S to zamenjavo (že četrto po vrsti) je odbor ponovno pridobil izkušenega domačina, ki brez dvoma dobro pozna razmere v občini.

Vito Tance izvira iz znane družine iz Nabrežine, saj je bil njegov ded, nadučitelj Avgust, znan po Krasu kot neutruden organizator in strokovnjak na šolskem in kmetijskem področju, oče Ladi pa je bil dolga leta zaposlen pri takratnem občinskem trošarinskem uradu. Kaj pa sam odbornik? Dokončal je trgovsko akademijo v Trstu, se zaposlil pri Olivettiju, kjer je

občinsko stvarnost. Tance-ta nadalje odlikujeta izredna ljubezen do domačega kraškega okolja in velik čut za odgovornost, zlasti ko gre za javne koristi. Sam se na začetku svojega mandata ni hotel izraziti o načrtih. Rekel je le, da se hoče najprej dobro seznaniti z resničnim stanjem na občini in zlasti v odborništvu, ki mu

je bilo zaupano; šele nato bo govoril o načrtih, ki jih bo gotovo skušal uresničiti z njemu priznano pridnostjo in vztrajnostjo.

Spoštovani novi odbornik, želimo Vam obilo uspeha pri novi zadolžitvi v korist prav vseh občanov!

— NK

Nastop Jožeta Burnika v Slivnem

V četrtek, 4.t.m., je na borjaču pri Terčonovih v Slivnem nastopil slavni slovenski harmonikar Jože Burnik z ansamblom Obzorje. Večer je organizirala glasbena zadruga Ars nova, vabilu pa se je odzvalo lepo število poslušalcev.

SLAVJE V ROJANU

PRAZNOVANJE 50-LETNICE MAŠNIŠTVA G. STANKA ZORKA

Msgr. Stanko Zorko je v nedeljo, 30. junija, daroval v rojanski cerkvi zahvalno mašo ob 50-letnici svojega mašniškega posvečenja.

G. Stanko Zorko (na desni) prejema čestitke slovenskih vernikov. Na skrajni levi prof. Humbert Mamolo

Pri maši je poleg rojanskega cerkvenega zbora sodeloval osnovnošolski zbor, ki ga vodi učiteljica Erika Scheimer. Praznovanje se je nadaljevalo popoldne z bogatim in pestrim sporedom v rojanskem Marijinem domu. V veži doma je Edi Žerjal pripravil lepo razstavo povečanih slik jubilarovega mašniškega posvečenja in darovanja prve maše. Prof. Mamolo je v pozdravnem nagovoru med drugim podčrtal pomembnost jubilarovega dolgoletnega dela, ki presega okvir rojanske župnijske skupnosti.

Popoldansko srečanje z zlatomašnikom so v glavnem izoblikovali mladi člani rojanske slovenske

skupnosti in tako izkazali svojo navezanost na g. Zorka. Na odru so se zvrstile glasbene in pevske točke ter recitacije. Pianist Štefan Bembi, ki je začel svoje prve glasbene korake prav na rojanski župnijski slovenski glasbeni šoli, je za to priložnost uglasbil pesem pokojnega duhovnika Alberta Miklavca *Moja pot* in jo posvetil priljubljenemu slavljencu. Pesem je recitiral Andrej Maver, zapel pa jo

je baritonist Giuliano Pelicon ob spremljavi pianista Štefana Bembi in flautistke Erike Buzečan. Res posrečena in lepa skladba, ki je žela splošno odobravanje. Glasbeni spored so še dovršeno izoblikovali violinistka Valentina Bembi, flautistka Erika Buzečan in kitarist Paolo Bembi. Spomin na leta, ko je bil g. Zorko katehet na rojanski srednji šoli Fran Erjavca, sta mu dijaka Rajko

Dolhar in Walter Zanon recitirala pesem Ljubke Šorli *Pozdrav zlatomašniku*. Tudi rojanska osnovnošolska Veronika Kuret in Michelle Kocman sta se bivšemu katehetu Stanku Zorku prikupila s pesmijo *Otroci ob zlati maši*, ki jo je za to priložnost sestavila prof. Lučka Susič. Praznovanje so nato z recitacijami in ubranim petjem popestrila rojanska dekleta, ki jih vodi Giorgia Pisani. Msgr. Zorko je v imenu rojanske Marijine družbe z ganjenimi besedami pozdravila dolgoletna članica Danica Novak. Slavljencu so izrekli čestitke še drugi gostje. G. Stanko Zorko se je vsem najlepše zahvalil in na kratko spregovoril o svoji človeški in duhovniški poti. Srečanje se je nato nadaljevalo v prijetni družbi jubilarja in vseh prisotnih.

Potek sporeda in prijateljskega srečanja sta povezovala David Korošič in Marta Mamolo, ki sta ob koncu voščila g. Zorku še mnogo zdravih in veselih let.

— UDELEŽENEC

OBVESTILA

14. JUNIJA je bil objavljen v Uradnem listu **natečaj po naslovih za prosta mesta** na slovenskih srednjih in višjih šolah v Gorici in Trstu. Rok za prošnje zapade 13. julija. Podrobnejše informacije in obrazec prošnje dobite pri Sindikatu slovenske šole, ul. Carducci 8, 2. nadstropje, v torek in četrtek od 16. ure do 17.30, v sredo od 10. ure do 11.30.

MINISTRSTVO za šolstvo in šport skupaj z Zavodom RS za šolstvo prireja od 25. do 30. avgusta **enotedenski seminar** v Slovenj Gradcu za vzgojitelje, učitelje in profesorje (redne in suplente) šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji. Obrazec prošnje dobite v tajništvi šol ali na sedežu SSŠ. Rok za vlaganje prošnje na šolsko skrbništvo zapade 15. julija 1996.

SINDIKAT SLOVENSKE šole - tajništvo Trst sporoča vzgojiteljicam, ki so se udeležile natečaja, po naslovih razpisanega s skrbnikovim odlokom dne 7. maja 1996, da je na šolskem skrbništvu razobešena **permanentna lestvica** tega natečaja od dne 4. julija. Morebitne oškodovanke imajo 10 dni časa za pisno pritožbo glede možnih nastalih napak.

TRST. V Domu blagrov bodo letos 19., 20. in 21. avgusta **duhovne vaje** za žene in dekleta. Vodil jih bo salezijanski duhovnik Stanislav Duh, ravnatelj inšpektoriatne hiše na Rakovniku v Ljubljani. Vpise sprejema gdč. Dora Kosovel (tel. 163406).

TRST. Zveza cerkvenih pevskih zborov bo letos organizirala svoj **26. poletni pevski seminar** v Radencih od 11. do 17. avgusta. Vzoredno s pevskim seminarjem bo potekal tečaj za mlade organiste. Pevski seminar bosta vodila Aleksandra Pertot in Ivan Florjanc, orgelskega pa Hubert Bergant. Vpisovanja sprejemajo odborniki ZCPZ.

ČESTITKE

*Rojanski cerkveni pevski zbor iskreno čestita svoji članici **Manici Maver** ob odličnem zaključku univerzitetnega študija.*

DAROVI

Za rojanski Marijin dom: F.V. v spomin na 50-letnico mašništva g. Zorka 50.000 lir.

Za misijon p. Kosa: ob odlično opravljenem doktoratu sina Andreja Zaghet darujejo starši 100.000 lir.

Za svetogorsko baziliko: v zahvalo Svetogorski Materi božji za srečno opravljeni doktorat sina Andreja Zaghet darujejo starši 100.000 lir.

Za begunske otroke v Ajdovščini: V.F. 50.000 lir.

Za Novi glas: Matija Hrvatini 25.000 lir.

Za Vincencijevo konferenco: Imelda Žerjal v spomin na Antona Baka 30.000 lir.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: ob obletnici smrti brata Petra Šorlija sestra Eulalia 50.000 lir; Gracija in Riketa ob obletnici smrti Veronike in Giorgia Župančič 50.000; M.C.B. v spomin na mamo Amalijo Vatovec ob rojstnem dnevu 30.6.1876 50.000; v spomin na Antona Baka Gracija in Riketa 50.000, Matija Hrvatini 25.000, Viktorija Krapež 50.000, Darko, Zinka in Marta 100.000 lir.

V spomin na priljubljenega župnika g. Alberta Miklavca darujejo župljani iz Lonjerja, s Katinare, iz Rovt, Rocola, učitelji slovenske osnovne in srednje šole ter italijanske osnovne šole na Katinari: 1.590.000 lir za katinarsko cerkev, 500.000 lir za cerkev v Tomaju pri Sežani in 600.000 lir za spominsko ploščo g. Miklavcu na tomajskem pokopališču.

G. JAKOMINA NI VEČ NA KOLONKOVCU

Kolonkovec je bil nekoč kmečko naselje, obdano z vrtovi. Rodovitna zemlja je s povrtno preživljala skromne domačine. Po vojni pa je postalo gosto naselje s pretežno italijanskimi prebivalci.

Pred približno 25 leti so sezidali tudi novo cerkev in župnišče. Velike zasluge za to ima g. Lino Cocci. On je bil tudi prvi, ki je skrbel za slovenske vernike. Vrstili so se razni duhovniki. Zadnja leta je za Kolonkovec lepo skrbel g. Dušan Jakomin.

Zaskrbljujoče pomanjkanje slovenskih duhovnikov pri nas povzroča boleče spremembe. Prvo nedeljo meseca julija je bil g. Dušan Jakomin premeščen k Sv. Ani. Mislilo se je, da

bi slovenski verniki hodili tja k maši. Kolonkovčani pa so navezani na svoj kraj. Nastalo je trenje. Župnik don Mario Vatta, ki z naklonjenostjo gleda na našo skupnost, se je ponudil in za silo sprejel to dolžnost, da bo za nas maševal.

Zelo nas boli, ker smo izgubili našega zaslužnega g. Dušana, ki je poleg opravljanja službe božje spodbujal tudi razne uspešne kulturne in gospodarske prireditve. Naj omenimo le Praznik solate, ki se vsako leto z uspehom ponavlja.

Hvaležni smo mu za vso skrb in čas, ki ga je posvetil Kolonkovcu. Naj mu ljubi Bog povrne za vse. Želimo mu božjega blagoslova pri njegovem vsesplošnem bogatem delovanju.

— KOLONKOVČANI

UMRL JE ANTON BAK

V ponedeljek, 1. julija, so k zadnjemu počitku pospremili znanega in uglednega svetoivanskega trgovca Antona Baka. Pogrebne maše v svetoivanski župnijski cerkvi se je udeležilo veliko število ljudi. Župnik Fortunato Giursi in kaplan Milan Nemač sta v slovensčini in italijanščini orisala lik pokojnika, verski obred pa je spremljalo petje domačega cerkvenega pevskega zbora.

Pokojni Anton Bak se je rodil leta 1908 v znani trgovski družini pri Sv. Ivanu. Tam je dokončal osemletko, nakar se je vključil v očetovo trgovino jestvin (prodajali so tudi premog in drva za kurjavo), ki jo je potem vodil dejansko vse svoje življenje. Umaknil se je šele pred šestimi leti. Anton Bak je bil pri Sv. Ivanu zelo ugledna in spoštovana osebnost. Odlikoval se je po strogem spoštovanju načel krščanske vere in nauka, in to

ne samo z vsakodnevnim obiskovanjem maše, pač pa tudi s pomočjo, ki jo je nudil številnim potrebnim, in z izredno poštenostjo. Pri Sv. Ivanu je odločilno finančno podprl gradnjo Marijinega doma, bil pa je tudi odgovoren za moško Marijino družbo. Leta 1946 je bil eden izmed pobudnikov ustanovitve Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, v prvem odboru katerega je zastopal jestvinčarje.

Užaloščeni svojcem izrekamo naše iskreno sožalje.

Koncert skupine Musica noster amor

V petek, 5. julija, je bil v novi cerkvi v Štivanu koncert vokalne skupine *Musica noster amor* z naslovom *Jacobus Gallus in sodobniki*. Koncert so pripravili župnija sv. Janeza krstnika in devinski zbori.

Skupina je v prvem delu izvedla tri motete in štiri madrigale Jacobusa Gallusa, v drugem delu pa madrigale Alessandra Orologia, Claudia Monteverdija, Carla Gesualda in Luca Marzenia. O Gallusu in njegovem mestu v evropski glasbeni renesansi je spregovoril muzikolog Ivan Florjanc, v imenu organizatorjev pa je prisotne pozdravil Marko Tavčar.

✠ **V četrtek, 27. junija, je mirno zaspal v Gospodu naš dragi ANTON BAK**

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam stali ob strani v tem težkem trenutku. Posebna zahvala naj gre domačemu pevskemu zboru, g. župniku don Giursiju, g. kaplanu Milanu Nemaču, g. Francu Zlobcu in g. Maksu Suardu za lepo sv. mašo ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njegov spomin.

Družina

UTRINKI

SEDAJ BOMO PA MI "UKAZALI"!

Seveda malo bolj nedolžno, a prepričljivo, mi je rekel škofov vikar dr. Klinec: "Novo mašo boš imel na Travniku, ker domov ne moreš. Tista v katakombah je bila tvoja zasebna stvar." In res so goriški Slovenci pripravili mašo, kot se spodobi. Duhovniki, mešani zbor, okras, podobice... Viktor P. se je skregal z župnikom, ker ni dovolil, da bi vstopil v cerkev skozi glavna vrata. Elvira C. z deklicami je naredila lep vtis vsem na Travniku. Prisotni so bili duhovniki Mazora, Kretič, Vidmar, Komel, škofijski kancler in drugi. Pri kosilu je bilo kar sto ljudi. Drugi dan mi reče poznani deček, ko me sreča: "Padre! Torej sem oče, duhovni oče seveda. A ta deček mi je veliko povedal. In seveda: z vseh strani voščila, darila... in škofov ukaz: "Greš v Štandrez za kaplana namesto g. Žbogarja." S kolesom sem peljal svojo "robo". Kolo so mi darovali Vrhovci, ko so mi pripravili lep praznik po zaslugi učiteljice Ade Gabrovec-Cernic. (B+B)

UTRINEK S ŠOLSKE PRIREDITVE V ŠTEVERJANU

IVA KORŠIČ

Šolski zvonec je zadnjič zabrnal že pred mesecem dni; učilnice in klopi samevajo, zvezki, knjige ležijo zapuščeni na zaprašenih policah, otroci radostno uživajo težko pričakovane počitnice, a vendar odmev na zaključne šolske prireditve še ni utihnil, tudi v Števerjanu ne.

V osnovni šoli Alojza Gradnika so se poslovili od šolskega leta prav v najhujši vročini, 10. junija, a se je vseeno udeležilo veliko gledalcev. Med njimi so bili tudi ugledni gostje: ravnateljica Mirka Brajnik, ravnatelj osnovne šole z Dobrovega prof. Peter Stres, števerjanski župnik g. Anton Lazar, števerjanski podžupan Dominik Humar, predstojnica šolskih sester s. Elizabeta. Vsi so pozorno sledili dogajanju na šolskem odru. Prvi so se predstavili najmlajši iz vrta in zapeli kar štirinajst pesmic o letnih časih. Celo leto so veliko in zelo radi prepevali, zato so pokazali, koliko lepega sta jih naučili sestre Lucija in Cecilija. Čeprav jih je samo enajst (ali je res tako malo otrok v naši verjetno najbolj slovenski vasi?), so osnovnošolci naštudirali pravljično Jana Gabrovskega Volk in sedem kozličkov, v priredbi režiserja Emila Aberška. Režija je bila v rokah učiteljice Anke Černic, ki jo vsi poznamo, saj je že veliko let aktivna v kulturnem življenju na Goriškem in je kot igralka večkrat nastopala na naših odrih. Kolegica Ana Visini ji je pomagala pri pripravi igrice, učiteljica Nadja Bevčar, mlada umetnica, pa je skupaj z

otroki realizirala maske in pokrivala ter poskrbela za scensko ozadje. Otroci so odlično, brez strahu, odigrali precej dolgo zgodbo, ki se je marsikdo spominja iz otroških let. Volk-požeruh bi želel požreti mehke kozličke, a ne more, saj mu izpadejo zobje, povrh vsega mu jih mama koza naloži nekaj krepkih po zadnji plati. Ubogi volk zatrdno obljubi, da ne bo nikogar več požrl, da ga ne bo več v nobeni pravljici, celo na poklon ga ne bo... Temu izvajanju je seveda sledil iskren aplavz, zatem pa so malčki iz vrta zapeli in zarajali Čuk se je oženil, Mojster Jaka, Na planinah, Majhna sem bila, Mi se imamo radi, v spremljavi orf-instrumentov. S temi jih je seznanila Marja Feinig, pedagoginja SCGV E. Komel iz Gorice. Pridružili so se jim tudi osnovnošolski učenci. Nastop so sklenili osnovnošolci z Dobrovega, ki že dalj časa sodelujejo s števerjansko šolo. Zaigrali so nekaj skladbic na orf-instrumente. Priscrčno prireditev je zaključila ravnateljica Mirka Brajnik s podelitvijo bralnih značk. Preden so se udeleženci razšli, so prijateljsko pokramljali ob prigrizku in dobri briški kapljici.

Štandrež: pokojni Juliti v spomin

V Štandrežu so pretekli teden položili k večnemu počitku Julito Černic vd. Brajnik. Dobra in skrbna žena se je rodila 30. julija 1919 v Rupi. Težka medvojnina leta je preživela doma, dokler se ni po drugi svetovni vojni poročila z Milanom Brajnikom in se preselila na njegov dom na Skalcah v Štandrežu. Svoja bogata leta življenja je doživljala in razdajala prav tu, v znameniti kmečki vasi. Ni opravljala nobene posebne službe, pač pa se je vneto posvetila vzgoji dveh otrok, ki jima jih je Bog dal. Še mlada je leta 1961 ostala vdova, toda otroka je plemenito negovala in ljubila.

Med pogrebno sv. mašo je domači župnik podal nekaj misli o evangelijski Marti in Mariji, ženah, ki sta Jezusu sledili s poslušanjem njegove besede in opravljanjem dobrih del. Pokojna Julka je v sebi zedinila obe vlogi. Nesebično je sodelovala v življenju štandreške župnije kot cerkvena pevka, kot pomočnica v župnišču in vsem domačim ter tujim duhovnikom. Njena hiša je bila odprta vsakomur in vedno. Posebno ko so v župniji na Rojcah zbirali hrano in obleke za Karitas, je njena hišica postala zbirno mesto. Ker je vedela, da lahko deluje duh samo v zdravem telesu, je rada kuhala in pekla ter razveseljevala svoje vnuke in sorodnike, prijatelje in znance. Njen domači beli kruh je bil vedno na oltarju štandreške cerkve ob zahvalni nedelji in drugih priložnostih. Njene dlani so bile preluknjane, denar se ni nikoli ustavljal pri njej. Bogato ga je razdajala potrebnim. Tudi po njeni zaslugi je cerkev v Štandrežu obdarovana z dragocenimi predmeti in paramenti. Ko jo je skrta in dolgotrajna bolezen bolj priklenila na dom, je rada zahajala v cerkev na Rojce, saj ji je bila sosedka. Tamkajšnji župniki so bili vedno njeni prijatelji in gostje. Njen veličastni pogreb, pri katerem so se od nje poslovili tudi cerkveni pevci, je pokazal in dokazal, kako so jo imeli radi vsi od Gorice mimo Rojce, Štandreža, Rupe do Sovodenj in še preko meje. Njena bogata osebnost naj bodri tudi nas, da bomo posnemali njeno dobroto in plemenitost.

Konec prejšnjega tedna je v Števerjanu potekal tradicionalni 26. festival narodnozabavne glasbe, ki ga je organiziralo Slovensko katoliško prosvetno društvo F. B. Sedej. Dva tekmovalna večera sta tokrat odprla zamejska ansambli: Briški odmev iz Števerjana v petek, Zamejski kvintets Krasa pa v soboto. Za njima se je zvrstilo še 12 oz. 13 ansamblov iz matične domovine. Strokovni komisiji za glasbo, ki so jo sestavljali Franc Lačen iz Ptuja, Vladimir Čadež in Črtomir Nanut iz Nove Gorice, Tullio Možina iz Trsta, Florijan Lango, Valentina Humar, Alojz Hlede in Boris Hladnik iz Števerjana, je predsedoval predsednik društva Marko Terčič. Določitev finalistov ni bila lahka naloga, saj je bila konkurenca kar dobra, izvajska raven nastopajočih pa visoka. Na nedeljskem koncertu so nastopili: Briški odmev iz Števerjana, Laufarji iz Cerklje, Štrk iz Ljutomer, Nana iz Višnje pri Colu, Baroni iz Starš, Bobri iz Brezovice, Fraj Kinclari iz Maribora, Blegoš iz Gorenje vasi, Zamejski kvintets Krasa, Fantje s Klančka iz Desternika, Cvet iz Radeč, Zarja iz Tržiča, Toplišek iz Rogaške Slatine, Primorski fantje iz Pirana in Kogras iz Spodnje Kungote. Festivalna pravila določajo, da se predstavijo prijavljene skupine na tekmovalnem večeru z eno izvirno skladbo, ki bo prvič izvedena v Števerjanu, ob pripustitvi v finale pa morajo ansambli poseči v železni repertoar znanih narodnozabavnih uspešnic. Občinstvo naj bi z glasovnicami določilo najboljšo izvedbo znane melodije. Letos je najbolj navdušil občinstvo Zamejski kvintet s skladbo Veseli svatje ansambla Bratov Avenik. Nagrada je bila v višini enega milijona lir. Strokovna komisija za glasbo pa je ostale nagrade takole prisodila:

a) nagrada za "naj" ansambel festivala (2 milijona lir) in trofeja društva Sedej - Primorski fantje iz Pirana;

b) nagrada za najboljšo vokalno izvedbo (700 tisoč lir) - ansambel Kogras iz Spodnje Kungote;

c) nagrada za najboljšo izvedbo kvinteta (500 tisoč lir) - ansambel Laufarji iz Cerklje;

č) nagrada za najboljšo izvedbo tria (500 tisoč lir) - ansambel Fraj Kinclari iz Maribora;

d) nagrada za debitanta - ansambel Baroni iz Starš.

Gost nedeljskega večera je bil ansambel Fantje z vseh vetrov, ki so stari znanci našega festivala. Med nestrpnim čakanjem na razglasitev najboljših so nam priklicali v spomin svoje uspešnice, kot je bila npr. skladba Sosed, dober dan.

26. FESTIVAL - ŠTEVERJAN 1996

VALENTINA HUMAR

Najboljši Primorski fantje iz Pirana, zamejci zelo perspektivni

Mladi števerjanski glasbeniki Briškega odmeva

Strokovna komisija za besedilo, ki so jo sestavljali Irma Rauh, Franko Žerjal in Franka Padovan, je letos težje izbrala zares dobro in prepričljivo besedilo. Teme se prevečkrat ponavljajo, vse preveč se prepeva o ljubezni, mami, rožah, letnih časih, domovini. Pozablja pa se na ljudske običaje, vedre, lahkotne pesmi. Komisija je za najboljšo besedilo izbrala Vaški ples avtorice Nadje Švara. Pesem je vedra, lahkotna, napisana v duhu ljudske tradicije, v kateri ni globokih in visokih misli; je pesem za ples, refren pa to še poudarja.

V Sedejevem domu sobile v festivalskih dneh na ogled slike iz suhega cvetja domačinke Dore Maraž. Društvo Sedej je ob festivalu, kot običajno, izdalo priložnostno brošuro z vsemi podatki o festivalu. Vreme je bilo vse tri večere zelo naklonjeno, tako da je privabilo v Števerjan številno občinstvo iz zamejstva in Slovenije. V nedeljo se je med borovci kar trlo ljudi; beležili smo rekordno število prisotnih - okrog 2000!

Ker je festival res velika manifestacija, terja od števerjanskega društva tudi finančno breme, zato so letos kot pokrovitelji priskočili na pomoč Briška gorska skupnost, Svet slovenskih organizacij, Rai - Radio Trst A, RS Ministrstvo za zunanje zadeve - Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, TV Primorka. Posebno podporo so zagotovili: Gradbeno podjetje Hlede Alojz, Palace hotel, Katoliška knjigarna, podjetje Corsi Hadrijan, Pintar Aleksander, Terpin, Kosič, Šuligoj Marko, vinogradniki Humar Marčelo in Marino, Komjanc Simon, Mužič Alojz, Pintar Boris in Anton, Skok Edi in Armando, Zadruga Št. Florjan in zobotehnični laboratorij Virodent doo.

Program je povezoval in napovedoval dolgoletni prijatelj festivala Marjan Šneberger. Za razsvetlavo je po-

skrbel Branko Terčič, sceno je prispeval Hijacint Jussa, za ozvočenje pa sta bila odgovorna Niko Klanjšček in Igor Devetak. Poleg vseh teh pa je napovedovalec opozoril občinstvo na številno mladino, ki je "mrgolela" za šankom v buffetu in pripravila celotno prizorišče festivala. Njihova imena niso nikjer zabeležena, da pa je praznik brezhibno potekal vse tri dni, je tudi njihova zasluga. Tudi društvo Sedej se prav lepo zahvaljuje vsem, ki so z veliko dobre volje prišli na pomoč in prispevali del svojega prostega časa. Festival zahteva veliko dela in naporov, a smo prepričani, da se v družbi pozabi na utruje-

nost in delo lahko postane še prijetno!

Naj zaključim z mislijo Mihaela Corsija, ki je v uvodu v brošuro tako zapisal: "Vsakič, ko se v nedeljo zvečer ugasnejo festivalske luči, nam je tesno pri srcu, kajti vsak od nas je nekaj prispeval k uspehu prireditve in od nje tudi nekaj prejel. Ko vse utihne in ko s pogledom še enkrat objameš prostor pod borovci, imaš občutek, da v ušesih zvenijo najlepše viže festivala, kot da bi jih igral nekdo skrit med borovci, festivalske viže, ki iz leta v leto postajajo uspešnica in tako rekoč himne naših ljudi."

RUPA: LEP USPEH VALENTINE PAHOR

Dne 4. julija je na ekonomski fakulteti v Trstu diplomirala Valentina Pahor. Za ta veliki življenjski uspeh ji čestita in se z njo veseli tudi pevski zbor Rupa-Peč.

Valentina, mlado in vedro dekle iz Rupe, kljub zahtevnemu študiju že od otroških let rada sodeluje in prepeva pri domačem zboru. Redno hodi na pevске vaje, prisotna je tudi na vseh sejah društva, saj je tudi članica odbora. Vsako nedeljo lepo prepeva pri sv. maši in tako pripomore, da je nedeljsko bogoslužje lepše. Valentino poznamo tudi kot pridno recitatorko in izredno napovedovalko. Nastopila je že na različnih prireditvah in s svojim nežnim glasom dala pečat slovenski besedi. Ob vsaki vaški prireditvi je vedno pripravljena pomagati tako z delom kot s svojimi mladimi idejami. Vsako delo rada opravlja z veliko ljubeznijo. Dokazala

nam je, da se z dobro voljo in požrtvovalnostjo lahko veliko doseže.

Zato, draga Valentina, ti za tvoj veliki življenjski uspeh na fakulteti izrekamo iskrene čestitke in ti želimo, da bi ti bil v študij vložen trud tisočkrat povrnjen v življenju. S tvojimi starši, bratom in sestro se veselijo tudi vsi vaščani, saj je to veliko bogastvo za našo malo slovensko vas.

ZBOR RUPA-PEČ

NE VEČ GOLIH OBLJUB!

Kot je že bilo pred dnevi napovedano, je bilo na sedežu srednje šole Ivan Trinko v ulici Cappella v ponedeljek, 8. julija, ob 18.45 srečanje staršev, vodstvenega in učnega osebja, predstavnikov organizacij in Sindikata slovenske šole z goriškim županom Valentijem in občinskim inženirjem Spanojem.

Do tega je prišlo, ker pristojna občinska oblast še ni poskrbela za šolo Trinko primerne sedeža. Ta je bila namreč v preteklem šolskem letu premeščena iz Kapucinske ulice v stavbo italijanske osnovne šole Fumagalli v ulici Cappella (na sliki), kjer so razmere povsem neprimerne zaradi prostorske stiske. Na sestanku je v nabitosti polnem razredu (saj z drugimi večjimi prostori šola ne razpolaga!) najprej spregovoril slovenski občinski svetovalec dr. Bernard Špacapan, ki je med drugim tudi poudaril, da je že minilo več kot 50 let, odkar nima naša srednja šola primernih prostorov za svoje učno-vzgojne potrebe. Župan Valenti je v svojem daljšem posegu sezna-

nil prisotne z vsebino načrta, na podlagi katerega se občina obvezuje, da bo v obdobju 1996-97 opravila nujna obnovitvena dela glede ogrevanja in električne napeljave v šolski zgradbi v Kapucinski ulici. V ta namen naj bi potrošili 500 milijonov lir; zaradi pomanjkanja sredstev pa bi ne mogli temeljite obnove omenjene stavbe. V pričakovanju te rešitve naj bi šola Trinko v prihodnjem šolskem letu ostala v ulici Cappella in bi menda razpolagala tudi z dvema majhnima prostoroma v stanovanju v bližini šole (40 m²). Ta rešitev je izzvala v prisotnih neodobranje, češ da občina skrbi bolj za vse druge šole kot za šolo Trinko. Prof. Leopold Devetak je v imenu sovođenjskega župana izra-

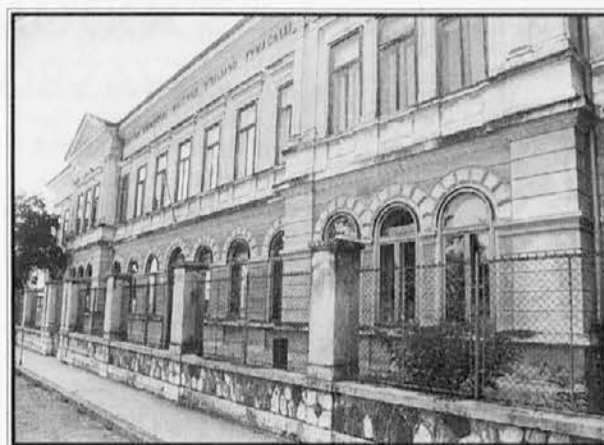

FOTO BRESNICA

žil zaskrbljenost staršev, ki pošiljajo svoje otroke v našo šolo; priporočil je, naj goriška občina z vso odgovornostjo končno reši ta pereči problem.

Večkrat je posegla v razpravo tudi ravnateljica Rozalija Lojk-Simčič posebno v zvezi z raznimi predlogi o možnostih premestitve šole, o katerih še danes ni nič pozitivnega. Po daljšem posegu predsednice Sindikata slovenske šole so se oglašili tudi nekateri starši in očitali županu, da so naveličani golih, večnih obljub. Zahtevali so, naj občina dodeli šoli Trinko zgradbo bivšega otroškega

vrta v bližini šole Fumagalli, v kateri je danes Delavski urad. Prisotni so tudi vprašali župana, zakaj začasno ne premestijo naše šole v šolsko zgradbo v ul. Leopardi, kjer so ponavadi šole brez sedeža. Po daljši diskusiji je župan obljubil, da bo dal preveriti obe možnosti. Prisotni, zlasti starši, so zahtevali od župana, da v čim krajšem času, najkasneje v 10 ali 15 dneh, sporoči slovenskim predstavnikom sklep občinske uprave. V primeru, da se zadeva ne bo zadovoljivo rešila, bodo starši postopali drugače. DD

MATURE NA VIŠJIH ŠOLAH

V Gorici je večina slovenskih dijakov uspešno opravila maturo. Maturitetno spričevalo velja za "vstopnico v veliko življenje", saj daje dijaku možnost študija na univerzah in drugih visokih šolah, zopet drugim pa znanje, ki zadostuje za ustrezno zaposlitev. Zato smo veseli vsakega slovenskega maturanta! V Gorici je na klasičnem liceju Primož Trubar letos maturiralo šest dijakov: Martina Černic, Jan Leopoli, Petra Mičič, Paolo Posilippo, Daniel Radetti in Sara Terpin, ki je prejela šestdesetico. Na poklicnem zavodu za trgovino Ivan Cankar je maturo opravilo osemnajst kandidatov: Srečko Bratož, Iztok Čertič, Kristina Gregorič, Aljoša Jakin, Gvido Kovac, Borut Fjoreli, Tamara Kristančič, Andrea Marassi, Valentina Mavrič, Anita

Mermolja, Sandra Pinosa, Loredana Pucci, Erika Reja, Simon Remec, Kostanca Sitar, Katarina Vetrin in Borut Zavrtnik. Na pedagoškem liceju Simon Gregorčič, bolj znanem pod nazivom učiteljske, je maturo opravilo uspešno deset kandidatov: Andrejka Hlede, Cristina Iusca, Barbara Jelen, Maja Lavrenčič, Karin Mlekuš, Darja Šfiligoj, Tea Šinigoj, Magda Tomšič, Aleša Velikonja in Patricija Vižintin.

Ko zapiramo redakcijo našega tednika, izidi matur na obeh tehničnih zavodih še niso znani, zato o njih drugič. Vsem maturantom seveda uredništvo in uprava Novega glasa iskreno čestitata in jim želita veliko uspeha v nadaljnjem življenju, še prej pa vesele, brezskrbne in seveda zaslužene počitnice!

Sovodnje: nov regulacijski načrt

Sovodnjski občinski svet je na zadnji občinski seji konec junija, odobril novi splošni regulacijski načrt; gradivo bo na ogled v občinskih uradih do konca julija za morebitne ugovore, nato bo dokument poslan na deželo. O vsebini načrta je naš tednik že poročal. Svet je odobril okvirni načrt za ovrednotenje kraja in varstva okolja ter razvoja turizma. Gre za finančna sredstva, ki jih Evropska skupnost prek dežele namenja za pospeševanje turistične dejavnosti. Sovodnjska uprava je pripravila načrt različnih posegov v vrednosti nad 800 milijonov lir. Med drugim so v načrtu dela za obeležitev ostankov starorimskega mosta, postavljanje tabel z opozorili in smerokazi zanimivosti krajev, ureditev okolice jamarske koče in jame Kraljice Krasa, ureditev majhnega botaničnega vrta, kolovoznih poti ob jarkih in utrdbah iz prve svetovne vojne. Uprava bo morala v najkrajšem času pripraviti izvršilni načrt in do konca leta začeti z deli. R. DEVETAK

PREJELI SMO

AH, TI STOLPNA URA!...

Sem starejša upokojenka in živim na mali kmetiji s hišo ob vaški cesti, ki prek Oslavja povezuje Števerjan z mestom Gorico. Nasproti naše hiše je v višini približno štirih metrov odsek golf-igrišča (nezavarovan), ki se potem nadaljuje tostran ceste in meji z našim sadovnjakom strmo dol proti potoku. V smeri proti cerkvi je park z bazenom, v obzidju pa poslopje, v katerem je prostorno gostišče s parkom, ki meji z vaškim pokopališčem. V tem idiličnem kraju so večkrat poročne pojedine, kjer vlada veselje ob poskočni zvočni glasbi, tako da našim in drugim na božji njivi ni dolgčas.

Problem nastane, ko se na golf-igrišču pojavljajo igralci golfa. Takoj je potrebno, da zapremo okna s polkni, tako da vlada v hiši zatemnitev ali "coprifuoco". Ker je igrišče na našem koncu nezavarovano, letijo trde v usnje oblečene kroglice kamorkoli: na dvorišče, v vrt, v sadovnjak in tudi na streho, kamor treščijo s silo in pogosto razbijajo strešnike in v stanovanje pušča voda. Oba psa in mačke se ob takem "streljanju" zatečejo v zaklonišče, t.j. v klet, manj sreče pa imajo kokoške, ki - nemalokrat zadete v glavo - obležijo na tleh... Še to naj

pripomnim: če bi vse tiste usnjene kroglice, ki so v teh letih priletele na naše zemljišče, pognale in zrasle, bi imeli tu že pravo južnoameriško džunglo.

V juniju so dnevi najdaljši. Kmečki človek se do večera prav pošteno nadela in si zvečer zaželi poštenega počitka. Pa ni vedno deležen te sreče. Ob desetih zvečer nam še ura v zvoniku zaželi lahko noč (ker potem tudi ona "počiva" do sedmih zjutraj) in božji mir zaplava po naših domovih. V petek, 28. junija, pa nam ni bilo dano, da bi spokojno prespali že itak kratko noč. Ob 22.45 nas je iz sna zbudilo močno treskanje, ki je trajalo približno 7-8 minut. Preplah. Le kaj se dogaja? Je morda državni udar? V to mučno ozračje so zaorili veseli vzkliki. Družba veselih in srečnih ljudi je v parku nekaj praznovala. Veselje in zvočna glasba sta valovala v ozračju še dolgo, dolgo čez polnoč.

Ti pa, stolpna ura, si brez moči poslušala ves ta nočni prizor in se morda spraševala, zakaj si tu v "hišnem priporu" polnih devet ur zaradi nedolžnega bitja po zvonu.

Ob 7. uri zjutraj si mi ura na zvoniku zaželela dobro jutro, ko sem trudna od neprespane noči stopala klavirno za vsakdanjim delom.

Pa brez zamere!

- ADA GABROVEC

DAROVI

ZA KATOLIŠKI dom: Hrovatin Iva 100.000; ob obletnici smrti Andreja Makuca sin in žena 100.000 lir.

ZA BEGUNSKE otroke v Ajdovščini: v spomin na s. Michelangelo Z.S. 50.000 lir.

ZA KATOLIŠKI tisk: N.N. 10.000 lir.

OB 40. OBLETNICI poroke darujeta Helka in Renato za Katoliški dom 200.000, za cerkev na Vrhu 150.000, za sovođenjske skavte 100.000, za MIPZ Vrh sv. Mihaela 100.000, za KD Danica 100.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana ob zlati maši g. Cvetka Žbogarja I. D. 50.000 lir.

ZA CERKEV na Vrhu: Fantin Dario v spomin na Zalko Pelicon 50.000; starši Devetak ob krstu male Lare 100.000; Helka in Renato ob 40. obletnici poroke 150.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: I.K. 5.000; Marjeta Kosič v spomin na pok. Julko 50.000; N.N. 60.000; N.N. 50.000; druž. Pavletič-Rupa 16 v spomin na pok. Julko 50.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: druž. Čevdek ob 1. obletnici smrti mame Julke 200.000 lir.

ZA CERKEV v Sovodnjah: namesto cvetja na grob Franiča Pelicon Bernarda Novak 50.000; ženski pevski zbor 50.000; N.N. 150.000; mama in Ema Monti 100.000; "klapa" 100.000; druž. Batistič iz Rupe 50.000; druž. Pelicon 200.000 lir; uslužbenci tiskarne Grafica goriziana 250.000 lir.

ZA KATOLIŠKI dom: v spomin na Franiča Pelicono Peter Tomšič 100.000 lir.

ZA NOVO cerkev v Dolu: v zahvalo Materi božji ob 25. obletnici skupnega življenja Nevio in Ana Nacini 200.000 lir.

GLASBENA MATICA - GORICA

ŠOLSKO LETO 1996/97

POTRJEVANJE VPISOV IN PREDVPISOVANJA

Sporočamo Vam, da je v teku potrjevanje vpisov in predvpisovanje novih gojencev za šolsko leto 1996/97. Vse potrebne informacije o poteku pouka glavnih instrumentov in tečajev dobite na tajništvu šole Glasbene matice v Gorici, ul. della Croce 3, do 19. julija 1996.

Urnik: od pon. do petka od 10. do 12. ure. Tel. 0481-531508.

Sinoda: koledar evharističnega češčenja

Sobota, 13. julija, sv. Neža (Ioannis); nedelja, 14. julija, samostan sv. Klare (Gorica); ponedeljek, 15. julija, sv. Nikolaj (Strassoldo); torek, 16. julija, Madonnina (Gorica); sredi, 17. julija, sv. Janez Krstnik (Devin); četrtek, 18. julija, sv. Nikolaj in Pavel (Tržič).

Ob izgubi drage mame in none

JULKE ČERNIC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili k večnemu počitku. Posebno se zahvaljujemo domačemu župniku Karlu Bolčini, Viljemu Žerjalu, Marjanu Markežiču, Mariju Petri, Jožefu Žoržu, pevskeemu zboru in gospema Mariji in Zmagi.

Marko in Katja z družinama

Štandrež, 11. julija 1996

POSTAJA TOPOLOVE VABI

ERIKA JAZBAR

V soboto so v grmiški občini v Topolovem odprli tretjo izvedbo Postaje Topolò-Topolove, ki bo tudi letos za mesec dni vabljiva vasica za vse tiste, ki iščejo vedno novih izzivov, letos ne le v umetniškem svetu.

Tudi letos sodelujejo na srečanju prvovrstna imena osebnosti, ki prihajajo iz vseh predelov sveta. Beneška vasica, ki jo politično-ekonomske oblasti rade pozabljajo, bo zaživela kot kulturno zbirališče, raziskovalni laboratorij; za marsikoga bo predstavljala priložnost za srečanje različnih izkušenj, jezikov, svetov; ob umetnosti poezija, gledališče, glasba, film..., za vse sodelujoče pa še iskanje in poglobljanje v etnični, družbeni, kulturni in zgodovinski svet te male in oddaljene, pa vendar bogate beneške vasice. Pester program srečanj poletnega julija sicer ne oživi vasi, ki so jo beneške družine zapustile v vseh teh desetletjih. Topolovo pa lahko postane zgovoren in na daleč prepoznaven dokaz politične

Odpiranje stez - Odbor Topolove '95

nevolje ali načrtovanega in uresničenega načrta raznih osebnosti, ki so si prizadevale za družbeno in posledično kulturno obubožanje te zemlje.

Etnična specifičnost pa medtem že teden dni kraljuje v glasbi. Naša dežela, v kateri se prepletajo in

živijo različne narodnosti, postaja eno od idealnih prizorišč za srečanje, kakršno je **Folkest**. Furlanija, Slovenija in Koroška vabijo vse ljubitelje etnične glasbe na svoje trge, na katerih igrajo skupine iz Afrike, Amerike, Evrope, in predstavljajo tisti svet, ki je nazadnje v svojih primarnih vzgibih zelo podoben.

Nazadnje spomnimo še na beneško etnično specifičnost; v glasbi in petju ji bomo lahko prisluhnili od petka, 26., do nedelje, 28. julija, na prireditvi *Senjam beneške pjesmi*. Organizatorji Kulturnega društva Re-

FILM, ZGODOVINA IN FOLKLORA

"BRAVEHEART": ZADNJI ŠKOTSKI NESMRTNIK

Film Mela Gibsona je letos prejel več Oskarjev. Pri nas so ga vrteli že pred nekaj meseci, zanimanje za škotsko hrepenje po neodvisnosti izpod angleške krone pa je še vedno veliko.

Italijanski vsedržavnik dnevnik *Corriere della sera* je pred časom objavil reportažo Alessia Altichierija. V njej avtor opisuje obisk pri potomcih klana Wallace, v okolici Glasgowa na Škotskem. Srečal se je s Seorasom Wallaceom, z vodjo klana, za katerega so bili Angleži prepričani, da so ga iztrebili pred skoraj 800 leti. Film avstralskega režiserja in igralca Mela Gibsona je postavljen v leto 1305, ko je William Wallace - Braveheart (v prostem prevodu: "Neustrašno srce") vodil srdit upor proti Angležem. V filmu je polno bitk, krvi, škotske folklorne in glasbe, predvsem pa želi biti film prispevek k poznavanju kulture od nekdanjega zatiranega in nesrečnega škotskega naroda. Do izraza pridejo tudi zavezništva, ki so jih sklepal narodi,

ki so se borili proti skupnim zatiralcem in okupatorjem; škotsko-irsko prijateljstvo proti istemu sovražniku, Angležem, je npr. še kako prisotno še danes. Voditelja upora Bravehearta so Angleži l. 1305 ujeli in ga nečloveško trpinčili do smrti.

Zadnji upor klana Wallace beležijo pred 250 leti, točneje leta 1746, ko so v Cullodenu, v zadnji britanski državljanski vojni, Angleži zatrli upor Bonnieja Princa Charlesa iz klana Wallace. Ta klan je imel za simbol roko, oboroženo z mečem in napisom: "Pro libertate", v gaelščini "Uallas". Seoras Wallace se je prilagodil časom: na levem ušesu nosi dva uhana, na glavi kapo z napisom "Freedom" (svoboda) in vodi podjetje za ovrednotenje kulturnega bogastva klana Wallace. Na vprašanje časnika, ali je prepričan, da je potomec "Bravehearta", je odgovoril, da je bila v stari Škotski znana le mati...

E.D.

IZ KOROŠKE

CELOVEC - SLOVESNO ODPRTJE KONZULATA

Slovenski konzulat v Celovcu se je po skoraj štirih letih domovanja na Železniški cesti letos preselil v nekdanji jugoslovanski konzulat na Radetzky cesti pod Križno goro.

Ker je bilo po notranji obnovi potrebno olepšati tudi zunanost, se je slovensko odprtje zavleklo do pred kratkim.

V petek, 28. junija, se je na dvorišču za hišo, v kateri so delovni prostori treh slovenskih konzulov, zbrala prava koroška in slovenska "smetana". Prišli so predstavniki koroške deželne vlade, slovenskih kulturnih, političnih in gospodarskih organizacij, celovski in nekdanji ljubljanski župan Strgar ter mnogi župani koroških in slovenskih krajev, generalni konzul Italije, slovenska ambasadorica na Dunaju, številni duhovniki (na čelu s kriškim škofom Kapellarijem in mariborskim škofom Krambergerjem) in sestre, prijatelji Slovenije, zastopniki televizije in tiska in še in še. Malo pred 19. uro se je pripeljal tudi "glavni gost" odprtja, slovenski ministrski predsednik Drnovšek, v

čan so že izbrali imena in prispevke vseh tistih, ki bodo z navdušenjem sodelovali na letošnji izvedbi. Skoraj neizbežno bo srečanje privabilo veliko število Benečanov, ki ostajajo navezani na svojo zemljo in na melodičnost svojega slovenskega narečja.

spremljavo koroškega deželnega glavarja Zernatta, s katerim sta ta dan imela uradne pogovore.

Po pozdravnih besedah generalnega konzula Jeraja je najprej spregovoril dr. Drnovšek, potem pa še dr. Zernatto, ki se je javno spomnil tudi zaslug celovškega župana Guggenbergerja, ki je pred petimi leti takoj podprl osamosvojitve Slovenije in bil najbolj soudeležen tudi pri vrnitvi nekdanjega jugoslovanskega konzulata Sloveniji. Med ogledom notranjosti hiše je igral na trobila kvartet Gallus iz Ljubljane, kasneje pa je pisano družbo zabaval ansambel Trio Drava. Seveda je bilo poskrbljeno tudi za dobro slovensko kapljico in okusen prigrizek, tako da se nikomur ni mudilo domov. Sicer pa je bilo prireditvi po dolgih dneh dežja naklonjeno celo lepo vreme.

R.B.

SPET USADI V KANALSKI DOLINI

ERIK DOLHAR

Podoba dramatičnih posledic neurja, ki je v prejšnjih tednih prizadelo alpske predele

Slabo vreme nikakor ne bo popustilo. V noči iz nedelje na ponedeljek je neurje ponovno prizadelo številne kraje v Furlaniji. Nad dolino reke Bele je padlo 10 milimetrov dežja. V ponedeljek je okrog 6. ure zjutraj zemeljski usad prekinil en pas avtoceste Alpe Jadrane pri Naborjetu (*Malborghetto*). Vsa vozila so morala tako izstopiti pri Tablji (*Pontebba*). Usulo se je v bistvu na istem mestu kot med zadnjim neurjem, tako da so popustile opore, ki so jih delavci postavili, da bi zajezili zemeljski usad. Župan občine Kluže (*Chiusaforte*) Della Mea je vsekakor izjavil, da je situacija pod nadzorstvom oz. da se k sreči ni pripetilo nič hujšega.

Huda nevihta je v nedeljo tudi prekinila koncert slavnega italijanskega pevsca Vasca Rossija v Vidmu, kjer se je na stadionu zbralo kakih 20 tisoč mladih. Najhuje pa je bilo v Codroipu in Manzanu, kjer je poleg dežja razsajal tudi močan veter, ki je izril številna drevesa.

V gorah je deževje v ponedeljek nekoliko popustilo, po nekajurnem premoru pa še dolgo ni prenehalo. Padavine so se na začetku tedna razširile nad vso deželo z močnimi nevihtami in plohami. Sledila je burja, ki je znižala temperaturo za kakih 10 stopinj. Po napovedih bo najhuje v Alpah, zato je civilna zaščita v stanju pripravljenosti.

ODPRTA POLETNA SEZONA KANALSKE DOLINE?

Naborjet, zima '96

Ustanova za razvoj turizma v Kanalski dolini je v nedeljo - z dvema tednoma zamude - končno lahko uradno odprla poletno sezono. Odložitve je - kot znano - povzročilo neurje, ki pa ni prizadelo gostinskih kapacitet doline, kot so poudarili na nedeljski slovesnosti na Svetih Višarjah. Žal pa je potem, kot strela z jasnega, zopet nastopilo deževje, tako da bo treba pravi začetek poletne sezone že spet preložiti na kasnejši datum. Določene organizirane skupine (predvsem starejših turistov) so sicer že nastanjene na Trbižu, pravi naval pa pričakujejo prihodnji mesec, ko upajo, da ne bo mogoče najti niti ene postelje

od tromeje do Humina. Rožnatim napovedim pa se je v teh dneh postavilo proti obilno deževje...

Župan Trbiža Toniutti in Naborjeta De Marchi, predsednik ustanove Cojaniz in podpredsednik deželne odbora Degano so v nedeljo nanizali vrsto podatkov o turizmu v teh krajih in sploh v vsej deželi. Lani je Kanalska dolina privabila prek 6 odstotkov več obiskovalcev v hotele, kar 25 odstotkov več pa v zasebna stanovanja. Turizem, ki je lani prinesel Furlaniji-Juljski krajini 2 tisoč milijard lir, je morda tista gospodarska dejavnost, od katere gorata področja največ pričakujejo.

E.D.

ZMEDA V SLOVENSKI POLITIKI

Z REFERENDUMI NI MOGOČE REŠEVATI PROBLEMOV DRŽAVE

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji si dogodki sledijo s tako naglico, da jih je komaj mogoče spremljati, analize takih sprotnih gibanih pa so zelo težavne.

V boju za oblast, ki poteka med političnimi strankami, postopno nastaja prava zmeda oz. kaos, česar pa nihče celovito ne ocenjuje. Javnost je brezbrizna, celo razočarana nad vsem, kar se dogaja na območjih oblasti in politike, zaradi česar po našem mnenju tudi ni mogoče zanesljivo predvideti, kakšno težnjo, politično usmeritev ali strankarsko koalicijsko bodo Slovenci izbrali na bližnjih volitvah v Državni zbor.

Najbolj aktualna tema so v tem obdobju referendum, ki so jih napovedali razne stranke, skupine poslancev in Državni svet, torej drugi dom parlamenta. Volivci naj bi se na referendumih - koliko jih bo, še ni povsem jasno - odločali predvsem o tem, kakšen volilni zakon naj uveljavijo v Sloveniji. Govore o ohranitvi veljavne proporcionalne sistema, o mešanem proporcionalnem in večinskem sistemu in o čisto novem volilnem sistemu, po modelu Izraela. Najbolj radikalna, tako kaže, pa je pobuda Socialdemokratske stranke, naj bi pri volitvah

uvedli čisti večinski sistem. Referendumom o volilnem sistemu pa se pridružujejo opredeljevanja o nekaterih drugih vprašanih slovenske države in njene mednarodne usmeritve. Tudi o slednjih naj bi odločali z referendumom. Slovenska ljudska stranka, denimo, zahteva referendum o 68. členu slovenske ustave. Le-ta prepoveduje prodajo nepremičnin tujcem in je torej v nasprotju s stališčem, sprejetim v parlamentu pred podpisom pridružitvenega sporazuma, da Slovenija, tudi kar zadeva tržišče z nepremičninami, sprejema zahteve Evropske zveze. Če bi referendum, ki ga utemeljuje Slovenska ljudska stranka, uspel, torej v primeru, da bi bil potrjen sporni 68. člen ustave, bi Slovenija dejansko preklicala sklep o pridruženem članstvu v Evropski uniji. Najbrž gre za realno možnost oz. nevarnost, zaradi česar je predsednik vlade in predsednik Liberalne demokracije Slovenije (največje politične stranke) dr. Janez Drnovšek zagrozil, da bo v primeru referenduma Slovenske ljudske

stranke vlada zahtevala razpis svojega referenduma, na katerem bi se Slovenci opredeljevali o tem, če so za Evropo ali pa si želijo vrnitve naše države na Balkan.

RAZŠIRJENOST T.I. SIVE EKONOMIJE

Kar zadeva množico referendumov, ki jih zahtevajo razne stranke ali skupine poslancev, sodimo, da je njihov namen predvsem ta, da bi čim bolj oslabili Socialdemokratsko stranko in njenega predsednika Janeza Janšo in ovirali njun vzpon k oblasti.

Slovenci pa ob raznih političnih igrah politike predvsem skrbijo za ohranitev ali tudi izboljšanje življenjskih razmer. Zaskrbljujoč je podatek, da naj bi kar 60 odstotkov prebivalstva živelo v težavnih materialnih pogojih. Hkrati pa v državi naraščata vpliv in politična moč novih bogatašev. Mnogi delavci in uslužbenici v prostem času delajo na "črno", s čimer si izboljšujejo svoj standard. S t.i. sivo ekonomijo je baje v Sloveniji kakih 80 tisoč dodatnih oz. mogočih novih delovnih mest.

SPET KAMPANJA SOVRAŠTVA PROTI CERKVI

V Sloveniji se torej soočamo z različnimi težavami, na katere opozarjajo zlasti

opozicijske stranke. Sprava med udeleženci dogodkov med drugo svetovno vojno in po njej ni dosežena in zanjo ni velikih obetov. Kljub temu pa je spodbudna napoved, da bo Državni zbor še pred koncem mandata vendarle sprejel zakon o popravilu krivic.

Spričo različnih političnih izbir in vpliva političnih strank iz domovine se razprtje in spori nadaljujejo tudi med našimi izseljenci. Ob koncu preteklega tedna sta bili v Ljubljani oz. Postojni dve med seboj povsem ločeni srečanja izseljencev, ki so na obisku v domovini. Pripadniki sta ju dve organizaciji, ki sta v političnem in ideološkem sporu, namreč Slovenska izseljenska matica in Izseljensko društvo Slovenija v svetu.

Za sedanje politične razmere in splošno vzdušje v Sloveniji pa je zagotovo najbolj zaskrbljujoče dejstvo, da se obnavlja sovraštvo in gonja proti katoliški Cerkvi. To se dogaja le kratak čas po obisku papeža, ki je bil tudi po izjavah in zatrjevanjih znanih politikov in predsednika države Kučana zgodovinskega pomena. Takšna je očitno usmeritev dela politike, ki pozablja ali poskuša zmanjšati prispevek papeža oz. Svetega sedeža, zlasti tedaj, ko se je odločalo o priznanju slovenske države in o pridruženem članstvu Slovenije v Evropski zvezi.

TUDI PŠENICA V ODNOSIH MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

Pšenica je bila v prejšnjem režimu zelo pomembna strateška surovina in živilo v Sloveniji. Pogosto je je primanjkovalo in tedaj se je prebivalstvo balo, da bo stradalo. Pšenica ima torej v slovenski preteklosti posebno mesto. Dodati je seveda treba, da Slovenija za svoje potrebe ni imela nikoli dovolj pšenice iz lastne pridelave, zaradi česar so s prodajo žitaric tudi v najhujših obdobjih pomagale Združene države Amerike.

Spričo takih razmer v obdobju po letu 1945 je zanimivo, da je pšenica zdaj postala del odnosov in sodelo-

vanja med Slovenijo in Hrvaško. Slovenija je namreč iz svojih blagovnih rezerv posodila Hrvaški kakih 10 tisoč ton pšenice. S to pomočjo so se na Hrvaškem - kot kaže, tudi upoštevajoč večje potrebe zaradi turistične sezone - izognili možnosti, da bi nemara ostali brez kruha. Stroške skladiščenja in financiranja rezerviranih količin pšenice je plačala hrvaška stran, ki je zagotovila tudi jamstvo pri eni od nehrvaških bank za nadomestni nakup, če sposojena pšenica ne bi bila vrnjena pravočasno.

Manj zvonjenja s Kapele v Novi Gorici

Kot sporoča *Kapelski zvon*, glasilo župnije Gospodovega oznanjenja na Kapeli oz. Kostanjevici v Novi Gorici, so v tamkajšnji cerkvi prenehali z jutranjim zvonjenjem ob 5.30 oz. ob nedeljah ob 6. uri. S tem je župnija ustregla pritožbam nekaterih prebivalcev naselja Pristava (nekdanji Rafut), čes da zvonjenje zgodaj zjutraj povzroča hrup, ki jih moti. Predlagali so celo posredovanje inšpekcije za okolje v Novi Gorici. Nesporazumom in mogočemu sporu je napravila konec župnija, ki je sporočila, "da ljudi ne bodo vznemirjali ali jih že navsezgodaj spravljali v slabo voljo." Zaradi tega so jutranje zvonjenje opustili, tako da se zdaj zvon prvič oglasi ob 7.30.

Zaradi popolne resnice o zvonjenju s Kapele pa je treba poudariti, da se nekateri prebivalci Pristave glede zvonjenja po prejšnjem urniku niso pritoževali. Zvonjenje tudi nikoli ni motilo prebivalcev Nove Gorice, vsaj kolikor je o tem uradno znanega.

Rdeče zdravilno vino iz Vipavske kleti

V vinski kleti kmetijskega podjetja Agroind Vipava 1894 v Vipavi so začeli pridobivati in že pošiljajo na tržišče novo vrsto rdečega vina, ki so ga imenovali *Merlot Paradoks*. Zatrjujejo, da gre za zdravilno vino, kakršnega so razvili in utemeljili predvsem v Franciji. Pisec knjige z naslovom *Francoski paradoks*, ki je l. 1991 izšla v ZDA, ugotavlja, "da Francozi, ki popijejo veliko, v glavnem rdečega vina, živijo dlje in so bolj zdravi kot Američani, ki pijejo druge alkoholne pijače." Predvsem je v francoskih deželah z rdečim vinom manj boleznih srca in ožilja. Profesor Masquelier, oče teh pomembnih odkritij, je zapisal: "Rdeče vino, zaužito v zmernih količinah, je zaslužno za lepoto ljudi; proantocianidol, pomembna sestavina rdečega vina, tudi zavira procese staranja." Glavna zaloga omenjene sestavine se nahaja v grozdnih peškah in v jagodni kožici. S posebno tehnologijo je vino mogoče obogatiti s to koristno sestavino. Prav to so napravili v vipavski kleti.

Novo rdeče vino so v Vipavi začeli izdelovati po posvetovanju s strokovnjaki, za surovino pa uporabljajo grozdje vrste merlot z Biljenskih gričev, ki je po svoji kakovosti najboljša v Sloveniji.

Konjeniški šport in turnirji

V zadnjih letih pridobiva konjeniški šport na Goriškem vse več privržencev in ljubiteljev. Dokaz temu je tudi večletna aktivnost *Konjeniškega kluba Mandrija* na Ajševici pri Novi Gorici. Slednji je uspešen pri organiziranju tudi turnirjev v preskakovanju ovir. Letos bo že tretjič po vrsti organiziral zanimiv turnir, in sicer v **nedeljo, 14. julija 1996, ob 14. uri na Ajševici**, t.j. na sedežu KK Mandrija, Ajševica 81 pri Novi Gorici. Sodelovali bodo tekmovalci iz vseh slovenskih konjeniških klubov. Tekme bodo v kategorijah: A-1, A-2, in L. Pri otvoritvi bosta sodelovala predsednik Krajevne skupnosti tega območja in predsednik Mestnega sveta Občine Nova Gorica dipl. ing. Rajko Harej.

Do sedaj so tovrstni šport in konjeniška tekmovanja pritegnili veliko zanimanja in obiskovalcev. Zato so organizatorji prepričani v uspeh konjeniških športnikov kakor tudi v obisk na tem srečanju.

ZLATOMAŠNO SLAVJE V LEVPI

Med letošnjimi primorskimi zlatomašniki se v tem prispevku posebej spominjamo goriškega rojaka Srečka Šuligoja. Rojen je bil 16. marca 1923 v Gorici, tu je tudi obiskoval bogoslovje in bil posvečen v mašnika 28. junija 1946. Njegova prva služba je bila v Komnu, kjer je nastopil kot kaplan pri dekanu Viktorju Kosu; duhovniška pot ga je nato vodila v Brda, točneje v Medano, kjer je daljše obdobje bil župnik. Ta del Primorske je zelo vzljubil, a odtod ni šel daleč, namreč v bližnji Kanal in tu opravljal službo župnika in dekana. Leta 1994 se je odpovedal temu službenemu mestu, v Kanal še prihaja kot duhovni pomočnik, hkrati pa upravlja manjšo župnijo Levpa, kjer tudi prebiva.

Če bi označili nekatere človeške in duhovniške lastnosti Srečka Šuligoja, potem bi morali poudariti njegovo odprtost, človeškost in pri-

jaznost. Vedno pa je še posebej nagnjenje kazal tudi do glasbe, saj je vzgojil več mladih organistov, poskrbel je za povečavo orgel v Kanalu in dolga leta opravljal službo škofijskega kolavdatorja zvonov. Kot goriški rojak je ohranil mnoge vezi z zamejstvom ter pozorno spremlja versko in kulturno stvarnost v teh krajih.

Župnija Levpa je zlatomašnika Srečka Šuligoja počastila v nedeljo, 30. junija popoldne. Ob jubileju je bilo zbranih še kakih 15 duhovnikov, pridigal pa je sam. Slavje je z ubranim petjem polepšal domači mešani cerkveni pevski zbor pod vodstvom Edvarda Staniča ter ob spremljavi godalnega kvarteta in pred kratkim obnovljenih orgel. Jubileju so se za njegov trud in zvestobo zahvalili štirje predstavniki župnije: otrok, mladenič, mati in oče. G. Šuligoju se s čestitkami pridružuje tudi naše uredništvo.

M.V.

ZVON SEM SLIŠAL POD NEBOM NOCOJ V BERIČEVEM

V soboto, 6. t.m., so tudi v Beričevem pri Ljubljani slovesno proslavili 200-letnico zvonika v Mavhinjah. Proslavo je priredilo domače društvo *Jurij Flajšman*, v goste pa so prišli športno-kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje in dekliski zbor Devin ter Fantje izpod Grmade, ki v Beričevo redno zahajajo že vrsto let. Zamejski pevci in dramska skupina ŠKD Cerovlje-Mavhinje so se predstavili z lastnim programom tudi v osrednjem slovenskem prostoru, potem ko so že nastopili na proslavi v Mavhinjah, na Re-

pentabru in v Štandrežu. V domu sredi Beričevega, v domačem okolju, je potekal kulturni program z naslovom *Zvon sem slišal pod nebom nocej*, za katerega scenarij in režijo si je zamislila Maja Lapornik. Člani dramske skupine ŠKD Cerovlje-Mavhinje so recitali ljudske pesmi iz Štrekljeve zbirke *Slovenske narodne pesmi*, moški zbor Fantje izpod Grmade in dekliski zbor Devin sta zapela vrsto prilagoditvenih pesmi. Domačini so pevovodji "Fantov" Ivu Kralju ob 30-letnici zbora pripravili presenečenje, ko sta ob sklepu predstave predstavnici društva Flajšman prinesli na oder ogromno torto s tridesetimi svečkami. Sledila je družabnost, ki se je zavlekla dolgo v noč.

E.D.

Razstava za šturski župnijski center

V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so v četrtek, 4. julija, odprli razstavo del, ki so bila predstavljena na natečaju za ustanovitev župnijskega centra v Šturjah. Kot znano, gre za samostojno župnijo (druga je tista v "pravi" Ajdovščini), v kateri je vernost prebivalcev izredno občutena. Zato je sedanja cerkev v Šturjah zlasti ob nedeljah in praznikih premajhna za vse, ki bi se želeli udeleževati obredov. Odtod zamisel za gradnjo nove cerkve in objektov za pastoralno delo župnije Šturje. Razstavo bo odprta do konca julija.

PODALJŠAN ROK ZA DAVČNI KONKORDAT DO KONCA MESECA

Slovensko deželno gospodarsko združenje v Trstu obvešča, da je bil pomaknjen rok za davčni konkordat do 31. julija 1996. Podjetniki in profesionalci se lahko poslužijo konkordata za leto 1994 s predložitvijo prošnje na posebnem obrazcu do 31. julija oz. do 5. septembra 1996, če vložijo tudi magnetsko registracijo za kompjutersko obdelavo.

V pošte pridejo individualna podjetja, posamezni profesionalci, profesionalna združenja, osebne družbe in družbe kapitalov (z omejenim jamstvom, delniške, zadruge), ki v letu 1994 niso presegle 10 milijard lir prihodkov. Med prihodki se ne upoštevajo morebitni prejemki od prodaje vrednostnih papirjev. Nadaljnji pogoj je, da prihodki, to je prodaje podjetja, dosegajo vsaj 85% vseh prejemkov, iz katerih so izključene plusvalence in izredni prejemki.

Za konkordat lahko zaprosijo tudi upravičenci, ki imajo v teku pregled davčne uprave, pod pogojem, da niso podvrženi kazenskemu postopku.

Podobno kot za masovni konkordat 1987-93, bodo upravičenci morali doplačati višje neposredne davke IRPEF, IRPEG, ILOR ter IVA in morebitno INPS, kot tudi denarne kazni v znižani meri.

Davčni urad bo do 30. novembra 1996 sporočil, če je prošnja zavrnjena, oz. bo davkoplačevalca povabil, da pristane na konkordat. Če odgovora davčnega urada ne bo, bo treba do 15. decembra 1996 plačati potrebni znesek. Če plačilo presega 5 milijonov lir (oz. 10 milijonov lir za družbe), se višji znesek lahko poravnava v dveh obrokih do 31.3.1997 in do 30.9.1997 z dodatkom 10% obresti.

S konkordatom je definiran dohodek podjetja in svobodnega poklica. Hkrati davčni uradi ne bodo preverjali dohodkovnega stanja osebe s postopkom t.i. "redditometra". Zainteresirani naj se čimprej obrnejo na tajništvo SDGZ v Trstu (tel. 040-362949), saj zaradi dopustov ne moremo zagotoviti ureditve formalnosti za zamudnike.

D.K.

TRST - TURISTIČNO MESTO

DAVORIN DEVETAK

Poziv SDGZ k razširitvi urnikov trgovin in gostiln

Slovensko deželno gospodarsko združenje se pridružuje spodbujanju tržaške občine in ostalih stanovskih združenj, da bi se operaterji dejavno vključili v akcijo *Trst turistično mesto*, tako da eksperimentalno podaljšajo delovni urnik. Naše mesto naj bi pridobilo novih obiskovalcev (in odjemalcev) seveda z ovrednotenjem krajevnih lepot in zanimivosti, a tudi z novo obogatitvijo trgovske in gostinske ponudbe mesta. Tako naj bi pritegnili nove turiste Miramarski dvorec in park, razstave v mestnih muzejih, sprehodi po mestu in Krasu, Briška jama, odmevni dogodki kot Barkolana, a še zlasti odprte trgovine ob ponedeljkih in odprti javni lokali zvečer in ob praznikih. Za to vsestransko obogatitev pa naj vsakdo opravi svoje.

Občina naj zagamči čim boljše pogoje za sprejem novih gostov: od ureditev cestnih povezav, prometa in javnih prevozov, do čistoče, zelenja, območij za pešce in javnih stranišč. Prav tako naj se občina aktivira, skupno s trgovinsko zbornico in sodelovanjem združenj, za učinkovito reklamno in promocijsko akcijo v bližnjih sosednjih državah, od koder je pričakovati novi turistični priliv.

Tržaške trgovine, gostilne in bari naj bi se res potrudili tudi v poletnih mesecih, da zapolnijo z novimi urniki sedanje vrzeli v ponudbi in časovnem razporedu urnikov obratov.

MOŽNI URNIK ZA TRGOVINE

Občina Trst je odobrila odredbo, ki dovoljuje v obdobju med 1. marcem in 30. novembrom popolno svobodo in možnost odprtja za vse blagovne kategorije od ponedeljka do sobote, od najmanj 30 do največ 50 ur tedensko, v dnevnem razponu od 5. do 23. ure. Trgovski obrat mora torej zagamčiti minimalni urnik 30 ur, karkoli v tednu, razen nedelje. Nadaljnjih 20 ur pa je povsem fakultativnih, neobvezujočih. Trgovcem ni treba spoštovati medtedenskega obveznega počitka, ki ga določa zakon 37/1989, saj obrate lahko zaprejo tudi samo za pol dneva v tednu. Nedeljskega in prazničnega zaprtja pa se morajo držati vse trgovine razen tistih, ki so lahko izjemoma odprte: slaščičarne, cvetličarne itd. Vse trgovine bodo lahko izredno odprte ob treh nedeljah, ki jih je že določila občina Trst: 26. maja (Binkošti), 13. oktobra (Barkolana) in 3. novembra 1996 (sv. Just), oz. ob drugih domeničnih nedeljah in praznikih, ki se ujemajo s turistično pomembnimi dogodki. Odredba velja za vse trgovske obrate male, srednje in velike distribucije, za krošnjarje in druge kategorije; izvzete so trafike s kolkami in s časopisi, trgovine v kampingih, turistično-hotelskih strukturah, na avtocesti, v avtobusnih in železniških postajah, pristaniščih, obrtnih in kmečkih podjetjih itd. Trgovci morajo sporočiti Sektorju 11-C.A.M.T. v dveh kopijah izbrani urnik (dnevno odprtje in tedenski počitek), ki je veljaven 7 dni po datumu sporočila.

Ožigosano sporočilo z urnikom mora biti izobešeno na od zunaj vidnem mestu.

MOŽNI URNIK ZA JAVNE LOKALE

Tržaška občina je izdala tudi odredbo o možnih razširjenih urnikih za javne obrate. Ta določa med 1. marcem in 30. novembrom urnik odprtja za javne lokale od 7. do 21. ure. Vsi obrati lahko odprejo, če želijo, že ob 5. uri zjutraj in zaprejo najkasneje ob 3. ponoči. Obenem imajo možnost, da ne spoštujejo izbranega dne tedenskega počitka; v tem primeru bo obrat odprt ves teden.

V dnevnem pasu od 7. do 21. ure morajo gostilne biti odprte vsaj 6 ur; ostali obrati, tudi krošnjarji na javnih površinah s hrano in pijačami, morajo imeti odprto najmanj 10 ur. Obrati s hrano in pijačami, ki imajo dovoljenje še za druge zabave (plesišče, orkester, diskoklub itd.), so izvzete omenjenih obveznosti in lahko zaprejo ob 5. uri zjutraj.

Upravitelj javnega lokala, ki se želi okoristiti z novostjo, mora poslati na Sektor 11-C.A.M.T. sporočilo v dveh kopijah o izbranem urniku (glede minimalnega zajamčenega odprtja med 7. in 21. uro ter dneva tedenskega počitka).

OPOMBA ZA TRGOVINE IN GOSTILNE

Za trgovske in javne obrate, ki ne izberejo eksperimentalnega urnika, ostane seveda v veljavi stari urnik. Tajništvo SDGZ je na razpolago včlanjenim gostilnam in trgovinam za vsa pojasnila za ureditev formalnosti glede novih urnikov.

Po davkih na dohodke (Ipef, Irpeg) in na nepremičnine (Ici), je sedaj na vrsti občinski davek **Iciap**, ki zadeva podjetnike in osebe, ki opravljajo samostojni poklic, tudi na umetniškem področju. Pasivni subjekti davka so tako fizične kot pravne osebe. Izjemo predstavljajo:

- osebe, ki imajo delovno razmerje v obliki koordiniranega in neprekinjenega sodelovanja (*collaborazione coordinata e continuativa*);
- tiste kmetijske dejavnosti, ki ne presegajo mejnikov iz čl. 29 zakona 917/85 o davkih na dohodke ali pa osebe, ki se ne ukvarjajo z neposredno komercializacijo (v prostorih, ki so specifično namenjeni tej dejavnosti in obstajajo izven obdelovalnega zemljišča, ali pa na stalnih trgih) kmetijskih pridelkov ali z agriturizmom.

Davek se nanaša na leto, ki je v teku, zato je treba za leto 1996 upoštevati situaci-

DAVEK ICIAP DO 22. JULIJA

DAMJAN HLEDE

jo, ki je obstajala dne 1. januarja t.l. To pomeni, da so letos tega davka prosti vsi, ki so prekinili svojo dejavnost v teku leta 1995 ali pa so z dejavnostjo začeli po 1. januarju 1996.

Davek Iciap se meri z oziranjem na poklic in na površino, na kateri se poklic izvaja. V pošte pridejo tudi dohodki davkoplačevalca, toda samo za morebitni povišek (če so dohodki v l. 1995 znašali nad 50 milijonov) ali znižanje (če dohodki v l. 1995 niso presegle meje 12 milijonov) dokončnega zneska davka Iciap. Omenjene mejne številke, ki jih določa zakon, pa lahko vsaka posamezna občina v določeni meri spremeni.

Do lanskega leta so morali zainteresirani davkopla-

čevalci izpolniti prijavo in izvesti plačilo. Letos pa je treba izpolniti prijavo, samo če se je v teku prejšnjega leta v čem spremenila vrsta poklicne dejavnosti ali pa če se je spremenil davčni razred proizvodne površine. Razredov površine, vzporedno s katerimi rastejo davčne plačilne obveznosti, je sedem: do 25, do 50, do 100, do 200, do 500, do 4.000 in do 10.000 kvadratnih metrov. Za davkoplačevalca, ki pri svojem poklicu ne uporablja nobene površine, se davek meri na domnevno površino 25 kvadratnih metrov.

Za plačilo in prijavo je čas do ponedeljka, 22. julija.

KOOPERATIVNI MARKETING V NABAVI

GABRIJEL DEVETAK

Model organizacije kooperativnega marketinga nabave

Običajno težimo za tem, da so komercialne funkcije v podjetju dobro zasedene. Zlasti je poudarek na marketingu oz. prodaji, kjer običajno dosegamo ustrezne dobičke za nadaljnji razvoj in z dobro prodajo zadovoljimo kupca oz. potrošnika. Podjetja, ki se zavedajo stroškov in poslovnega uspeha tudi na drugih področjih, težijo za tem, da je zlasti v nabavi dobra in strokovna ekipa.

V domači in tuji literaturi imamo razmerno veliko del, ki obravnavajo marketing ali trženje. Manj je strokovne literature, ki obravnava kooperativni marketing nabave. To vrzel je zapolnil dr. Štefan Ščap, ko je pred nedavnim napisal praktično in strokovno knjigo z naslovom *Ekonomski pomen kooperativnega marketinga nabave v živilski industriji*. Izdala jo je Pomurska založba v Murski Soboti. Avtor je bil dolga leta angažiran v nabavi predmetov dela in storitev v podjetju živilske industrije, zato se je pri svojem obravnavanju oslonil na praktične primere in možne modele za živilsko industrijo. Kljub temu je knjiga izredno koristna in praktična tudi za druge panoge.

Ni dovolj, da le obravnavamo ekonomske, pravne in druge podlage nabave. Potrebno je konkretno oblikovati in sprovajati politiko nabavnega marketinga. Da bo podjetje konkurenčno, mora imeti ustrezno organizacijo kooperacije nabave in mora obvladati raziskavo tovrstnega trga in vse ostale funkcije marketinškega spleta. Vse to je na praktičen način predstavil dr. Ščap in se posebej zaustavil pri organizaciji kooperacije z dobavitelji. Pri tem je pomembno premagovanje nasprotnih interesov med marketingom nabave in prodajnim marketingom dobaviteljev. Najpomembnejši del knjige je tisti, ki obravnava predloge osnovnih smeri za izboljšanje in nadaljnji razvoj kooperativnega marketinga nabave. Pri tem se je avtor osredotočil na praktičen predlog optimalnega globalnega modela kooperacije v nabavi ter osvetlil okoliščine in pogoje za doseganje optimalnih učinkov.

Poleg praktične obravnave kooperativnega marketinga nabave je pomembna ocena pričakovanih učinkov z uporabo globalnega modela kooperativnega marketinga v nabavi. Le-to je avtor osvetlil tudi na področju raziskav nabave, skladiščenja materiala, kontrole kakovosti vhodnih materialov itd.

Prepričani smo, da bo knjiga dr. Štefana Ščapa praktičen pripomoček pri vsakdanjem delu managerjev, podjetnikov in obrtnikov kakor tudi referentov in študentov, ki se želijo poglobiti v to področje.

ŠČEP LJUBEZNI TUDI V LONEC

JELENA STEFANČIČ

Čokoladno-orehov kolač
- za kolač (premer 23 cm) potrebujemo: 250 g orehov, 220 g grenke čokolade, 250 g surovega masla, 4 jajca (rumenjaki in beljaki), 1-2 žlici sladkorne moke, 1-2 žlici kakava.

Model pomastimo, dno obložimo s papirjem in tudi tega pomastimo. Pečico segrejemo na 150 C. Orehe s čokolado v kuhinjskem

strojčku dvakrat ali v ročnem mešalniku po obrokih zmeljemo na grobo ali fino.

Surovo penasto maslo zmešamo z dvema tretjinama sladkorja. Rumenjake zmešamo in dodamo orehovo-čokoladni mešanici; vse dobro premešamo. Iz beljakov naredimo trd sneg, umešamo vanj ostanek sladkorja in stepemo še 30 sekund, da ostane masa zelo trda in blešča. To beljakovo maso v

treh odmerkih umešamo med orehovo-čokoladno mešanico.

Testo zlijemo v pripravljen pekač in poravnamo zgornjo ploskev. Pečemo 45-55 minut, da se kolač na robu nekoliko skrči in ostane preskusna paličica čista. Pečen kolač pustimo še 5-10 min. v izključeni pečici. Tik preden ga ponudimo, zmešamo sladkorno moko in kakav in s tem potresemo kolač.

DALJE

V
PRIČA-
KOVANJU

Atlanta 1996

SREČNO ARIANNA, EDINA ZAMEJKA NA OLIMPIJSKIH IGRAH

ERIK DOLHAR

IVAN BAJC

Teden dni nas loči od otvoritvene slovesnosti letošnje izvedbe olimpijskih iger, ki bodo potekale v ameriškem mestu Atlanta. To je že 26. prirediteljski zapored, če ne štejemo leta 1916 ter let 1940 in 1944, ko se je ves svet raje meril v vojnih vrtilinah. V Atlanti bomo proslavili tudi 100-letnico modernih olimpijskih iger; mnogi športni izvedenci so pričakovali, da bodo te potekale v Atenah, zibelki prerajene Decoubertinove olimpijske zamisli. Ve pa se, da so danes finančni interesi močnejši od kakršnekoli tradicije, in prav ti so prepričali Mednarodni olimpijski komite, da je rajši izbral Atlanto, eno najpomembnejših gospodarskih prestolnic na jugu ZDA, kjer imata med drugim svoji centrali tudi Coca-Cola in televizijska družba CNN. Vse to pa ne bo skalilo posebne atmosfere te svečanosti mladosti. Olimpijske igre so namreč obdobje, ko večji del sveta pozabi na rasne, verske in politične razlike, šport pa lahko postane tako značilno sredstvo mednarodnega razumevanja.

Do četrtega avgusta bo torej Atlanta gostila najštevnejšo in najpomembnejšo izvedbo olimpijskih iger doslej. Največje pričakovanje vlada kot vedno za kraljico športa - atletiko, sodeč po cenah vstopnic pa je takoj na drugem mestu košarka pred gimnastiko in boksom, medtem ko se Američani za evropski nogomet bolj malo zanimajo. Zanimivo bo tudi ugotoviti, česa so zmožni atleti raznih držav, ki so nastale na ruševinah nekdanje Sovjetske zveze. Še trdneje pa nas bo pred ekrane pritegnilo športno udejstvovanje slovenske delegacije ter jadrnanje zastavonoše zamejskega športa Arianne Bogatec.

Jadralka Tržaškega pomorskega kluba Sirena, 27-letna Križanka **Arianna Bogatec** (na sliki), je edina zamejka, ki bo od 21. do 31. t.m. nastopala na olimpijskih igrah v Atlanti, v ameriški zvezni državi Georgia. Arianna bo pravzaprav jadralka pred mestecem Savannah, ki nosi ime po tamkajšnji reki, živi meji z državo South Carolina. Za Bogatecovo to ni prva olimpijska izkušnja, saj je pred štirimi leti že nastopila na olimpijskih igrah v Barceloni, kjer ji je le na zadnjih regatah zbežala medalja, tako da se je na koncu uvrstila na 8. mesto.

Arianna smo srečali na klepetu v Sesljanu, v bližini njenega doma v Vižovljah, potem ko je že bila mesec dni na kraju olimpijskih regat, kjer je opravila še zadnje priprave z italijansko reprezentanco. Z njo smo se pogovorili pred odhodom z ronškega letališča v petek, 5. t.m.

Arianna, bi nam povedala kaj več o svojih nastopih?

V desetih dneh bomo opravili 11 regat, se pravi, da bomo v enem dnevu imeli tudi dve regati. Vesela sem, ker sem končno zbrala pravi

material, in sicer dva zelo podobna jambora in dve zelo različni jadrni. V ponedeljek bo Mednarodni olimpijski komite izžrebal 30 jadrnic, ki bodo na razpolago tekmovalkam razreda Evropa, tako da bi se izognili morebitnim spremembam na lupini jadrnice. Vse predstavnice 30 držav smo nastanjene v Hotelu Marriott sredi olimpijskega naselja v Savannahu, medtem ko bo moj oče, ki je moj pravi trener, v bližnjem poslopju. Uradni trener italijanske reprezentance je štirikratni dobitnik olimpijskih kolajn, Ukrajinec Valentin Mankin, ki me je letos še posebej spremljal. Vse regate bodo ob 13. uri po vzhodno-ameriškem času, se pravi ob 19. uri pri nas, običajno pa trajajo približno pet ur, tako da boste za moje izide lahko izvedeli šele takrat, ko bo pri vas noč. Pavzirale bomo 26., 27., 28. in 30. t.m. Pravilnik predvideva, da se od 11 regat izključi najslabša uvrstitev, ostalih 10 izidov pa se razdeli na deset. Za vsako uvrstitev se prejme enako število točk (npr. prvo-uvrščena prejme eno točko, druga dve itd.), tako da bo na koncu najboljše tista, ki bo prejela najmanj točk. Važna je torej stanovitnost, ne pa izredni posamezni rezultati.

Kakšne so pravzaprav razmere, v katerih boš tekmovala?

Največje težave imam s časovno razliko 6 ur z našimi kraji. Moja prednost pa je, da sem v Savannahu že petič. Okolje je izredno divje, nedotaknjeno; tako smo morali npr. med pripravami privezati naše jadrnice kar ob neki otok. Pomol mesta Savannah je zaslovel v filmu *Forest Gump*, medtem ko bodo ob regatnem polju tik pred tekmovalni pripravili nekatere splave s privezi in skladišči. Upam, da bodo napeljali tu-

di sladko vodo. Kar groza me je namreč prijemala med pripravami, da svoje jadrnice nisem mogla prati s sladko vodo. To je pač tipično za Američane, da vse odlično pripravijo, žal pa zadnji trenutek. Če se povrnemo k okolju pred mestom Savannah: izredno vlažno je, a k sreči je večkrat tudi vetrovno. Deskarji bodo tekmovali v ustju reke Savannah, medtem ko bodo boje naših regat postavljene na odprtem morju pred obalo. Če veter piha z jakostjo več kot 12 metrov na sekundo, se tu ne regatira, ker veter povzroča visoke valove in plimo, tako da so razmere za nas prenevarne.

Kakšne so Tvoje možnosti, oz. kdo so favoriti za končno zmago?

Čutim se dobro pripravljena, veliko bolje kot v Barceloni, zato je moj cilj osvojitve kolajne. Novi pravilnik je veliko pravičnejši od prejšnjega, saj sem si v Kataloniji zapravila medaljo z zadnjima preizkušnjama. Sedaj pa je razlika v točkah manjša, tako da je tudi lažje nadoknaditi zamujeno. Treba pa je biti konstantni, saj je zaman, da npr. prideš enkrat 30.; raje se uvrstiš dvakrat na 15. mesto. Z mano bo tekmovala tudi Koprčanka Vesna Dekleva, ki je veliko napredovala, ima pa težave z vetrom, medtem ko je zelo dobra, ko je malo vetra. Absolutna favoritinja za zlato kolajno je Danka Rong, ki je vedno na zmagovalnih stopničkih, vendar ima velike težave v brezveterju.

In še napoved...

Naredila sem vse, kar je bilo v mojih močeh, tako da si nimam kaj očitati. Regate bom skušala izpeljati na najboljši način.

SREČNO ARIANNA!

POLETNI TEČAJI NAŠIH DRUŠTEV

Medtem ko bo Arianna z očetom na Atlantiku, bodo pri nas pridno vadili številni mladi, ki se udeležujejo običajnih poletnih tečajev pri obeh naših društvih.

V Sesljskem zalivu so letos organizirali štiri tečaje jadrnanja na optimistu in dva na surfu. Izpeljali so že prva dva, ki sta potekala hkrati od 17. do 28. junija. Udeležba je bila velika, za jadrnanje pa so navdušili prek 40 malčkov. V sodelovanju s poletnim centrom Simon Gregorčič iz Gorice so pri Čupi gostili 8 otrok. Kljub dežju in močnemu vetru so vsi tečajniki osvojili osnovne jadrnalne veščine. Tisti, ki so se še posebno izkazali, bodo jeseni začeli trenirati pod vodstvom trenerja Benčiča in bodo nato vključeni v tekmovalno ekipo. Naslednji teden se bo začel četrti tečaj, za katerega je še nekaj prostih mest. Več informacij lahko dobite na društvenem sedežu v Sesljanu, tel. 299858. K uspehu letošnje jadrnalne šole je pripomogla skupina izkušenih trenerjev, ki so kot conski inštruktorji redno prisotni tudi na prireditvah državne jadrnalne zveze. **Trener Dani Toscano** je tako ocenil opravljeno delo: "Vesel sem, da so se letošnjega tečaja udeležili tudi zelo mladi otroci, ki se ne

bojijo močnega vetra in so zaradi tega perspektivni." **Sara Bensi** pa meni: "Jadrnanje je za otroke zelo poučna izkušnja, saj jih uči samostojnosti in pravičnega odnosa do narave." Poleg jadrnalce se v jadrnalni šoli Čupe formirajo novi trenerski kadri, ki prihajajo iz vrst tekmovalcev. Izkušnja iz jadrnalne šole jim bo kasneje koristila pri izpitu jadrnalne zveze. Pri Čupi se otroci zabavajo, predvsem pa se veliko naučijo in hkrati tudi omogočajo mladim trenerjem, da pridobivajo nove izkušnje.

Sirena

TRŽAŠKI POMORSKI KLUB

Pogovorili smo se z odgovornim za tečaje pri tem klubu, Brunom Bogatcem, Arianninim očetom in trenerjem. Povedal nam je, da so pri barokovljanskem društvu že organizirali dva tečaja, ki se ju je udeležilo po 12 otrok. Vodila sta ju conski trener Miran Guštin in vaditelj Aleš Umari. V ponedeljek je stekel nov tečaj, za katerega se je vpisalo 16 otrok od 6. do 10. leta, ki so prvič stopili v majhne lupine, imenovane optimist. Tečaj vodita Ivan Zidarič in Pavel Tomšič in bo trajal dva tedna. Gospod Bogatec se nam je potožil, da imajo tudi pri njih probleme z naraščanjem, tako da nudijo vsakemu tečajniku možnost, da uri jadrnalne veščine tudi vsak popoldan od 14. do 18. ure. V glavnem otroci prihajajo le na tečaje, naker ne nadaljujejo. Pri Sireni bi želeli sestaviti ekipo kategorije optimist, tako da bi lahko razpolagali vsaj z desetimi otroci. "Lepo bi bilo, ko bi starši imeli več veselja do jadrnanja, kar bi lahko nato posredovali svojim otrokom," je bila jasna zaključna misel Bruna Bogatca.

ŠPORTNI PRAZNIK

OB ROBU 30-LETNICE ŠD

Pravkar se je končal 1. del praznovanja 30. obletnice ustanovitve Sokola, tega najzahodnejšega športnega društva, ki je v 60 letih med prvimi oralo ledino v tej takrat in še danes narodnostno ogroženi občini. Sedanji mladi odborniki in športni delavci so si zamislili proslavo v znaku športnih manifestacij, t.j. raznih turnirjev v panogah, ki se še gojijo pri tem društvu. Tako smo bili priča uspelemu kakovostnemu turnirju v balinanju, v minibasketu, v košarki in končno v za Sokol elitni panogi - ženski odbojki. Žal se je prav pri tej disciplini nekaj zataknilo (vsaj tako upamo), saj si drugače ne bi znali razlagati, kako je mogoče, da se na finalne tekme, ki naj bi odločale o končnem zmagovalcu, niso predstavile kar 3 ekipe od štitih, oz. 1 ekipa, ki naj bi se potegovala za 1. mesto, se je predstavila s samo 5 igralkami. Uradni sodniki in organizatorji so samedvali na igrišču, domače igralke, ki so v organizacijo vložile mnogo truda, so se spraševale, če si same to omalovaževanje zaslužijo ali je morda to plačilo za večdesetletni trud, ki so ga in ga še z ljubeznijo vlagajo v odbojko. Prepričane so namreč bile, da so morebitni "dolgi" (če je sploh obstajal!) že plačale ob začetku zadnje športne sezone, ko so izgubile edinega sponzorja ob večji ali manjši brezbriznosti naših več ali manj "krovnih" organizacij. Mislim, da si vsaj dekleta Sokola tega niso zaslužila!

Obvestilo: v soboto bo ob 20. uri v Nabrežini 24 ur odbojke. ANTEK TERČON

ROLKANJE

D. BOGATEC 3. V EVROPI

PINZOLO - Rolkar Mladine **David Bogatec** (na sliki) je imel na nedeljskem evropskem prvenstvu smolo, a je vseeno osvojil bronasto kolajno v štafeti. Po dobro opravljenih prvih dveh preizkušnjah (4. v začetni etapi "na kronometer", 3. v štafeti), je namreč zamudil štart nasledovalne vožnje, ker so organizatorji anticipirali tekmo za eno uro, David pa o tem ni bil obveščen. Še dobro, da je bilo prvenstvo v Italiji, za katero je David tudi nastopal...

Al ponte del Calvario
Grojna - Vallone delle acque 2
Zaprto ob torkih zvečer in sredah cel dan
Urnik: 9.-15. - 18.-24. - Tel. (0481) 534428

LA SUBIDA

Zeleni turizem
Turismo verde

GOSTILNA PRI MIRKOTU

Steversjan, Dvor 5
Zaprto ob četrtkih
Tel. (0481) 884035

GOSTILNA DVOR

Krmin, Plešivo 12 - Tel. (0481) 60655

DORO POLENCIČ

Krmin, Ceglo 17 - Tel. (0481) 61184

EDI KEBER

Krmin, Plešivo 5/bis
Tel. (0481) 60737 - 61395

GRADNIK

RESTAVRACIJA VOGRIČ

Zaprto ob torkih in sredah
Steversjan, Klanec 23 Tel.
(0481) 884095

GOSTILNA KORSIČ

Steversjan, Jazbine 16
Zaprto ob ponedelkih in torkih
Tel. (0481) 391633 - 390247

KOMJANC SIMON

Steversjan, Valerišče 9 - Tel. (0481) 884096
Prodajalna v Gorici, ul. Duca d'Aosta 72 - Tel. 81307

BRDA-VINOGRADNIŠKA ZADRUGA

Steversjan, Bukovje 6
Tel. (0481) 884192, fax 884237

ŠT. FLORJAN-KMETIJSKA ZADRUGA

Steversjan, Trg Svobode 6
Prodajalna v Gorici, ul. Boccaccio 13

HUMAR MARCELLO IN MARINO

Steversjan, Valerišče 2
Tel. (0481) 884094 - 884022

TERPIN FRANKO

Valerišče 6/A - Tel. 884215

PINTAR BORIS

Steversjan, Valerišče 7
Tel. (0481) 884105

PRIMOSIČ

Oslavje, Madonnina d'Oslavia 3
Tel. (0481) 535153, fax 536705

FIEGL

Oslavje, Lenzuolo Bianco 1
Tel. (0481) 31072, fax 534436

SONČNA *Drda* NAS VABIJO